

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ / KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jiří Velebný

**Soukromé bezpečnostní služby
jako součást bezpečnostního systému ČR**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. Ing. Jan Zelinka

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR / COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012-2015

BACHELOR THESIS

Jiri Velebny

**Private security services as part of the security system of the
Czech Republic**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PaedDr. Ing. Jan Zelinka

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 5. 3. 2015

Jméno autora: Jiří Velebný

Poděkování

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu PaedDr. Ing. Janu Zelinkovi, za odborné vedení, cenné rady a připomínky v oblasti soukromé a státní bezpečnosti a za vstřícný přístup během psaní práce.

Anotace

V této bakalářské práci se budeme zabývat problematikou současného stavu soukromých bezpečnostních služeb (dále jen SBS) a jejich postavení v rámci bezpečnostní struktury České republiky. Hned v úvodu musíme upozornit, že v domácí literatuře není věnováno příliš prostoru historickému vývoji a tradicím soukromé bezpečnosti v českém prostředí. Podrobnější zpracování dějinného vývoje a rozvoje SBS na našem území stále čekají na zpracování. Ač jsem během sběru podkladů, dat a materiálů pro tuto bakalářskou práci narazil na mnoho nepublikovaných faktů a milníků z historie SBS, v této práci se historie dotkneme pouze okrajově.

V rámci této práce se budeme zabývat postavením soukromých bezpečnostních služeb v rámci bezpečnostního systému České republiky. Nejprve bude nutné vymezit metodologicky zaměření této práce a to včetně cíle a výzkumných otázek. Následně se zaměříme na krátký nástin historie BS a vymezení důležitých pojmů, které jsou ve spojení s SBS. Dále se zaměříme na legislativní úpravy, které se dotýkají činnosti bezpečnostních subjektů. V této pasáži bude mít text spíše právní formu, jelikož zde budeme pracovat s platnou legislativou, která se dotýká SBS a zároveň s připravovaným zákonem pro soukromou bezpečnostní činnost, který posledních 20let zpracovává ministerstvo vnitra a jeho úkolem bude dostat tento podnikatelský sektor pod zákonnou kontrolu a vymezit odpovědnost za zajišťování primární bezpečnosti mezi soukromou osobou vs. stát.

Klíčová slova

Soukromá bezpečnostní služba, soukromá detektivní služba, legislativa, právní úprava, bezpečnost, kriminalita, podnikání, policie

Annotation

In this thesis we will deal with the current state of private security services (PSS) and their position in the security structure of the Czech Republic. Right at the beginning we must note that in the domestic literature is not devoted much space to the historical development and traditions of private security in the Czech environment. A more detailed treatment of the historical development and the development of PSS in our country are still waiting to be processed. Although during the collection of documents, data and materials for this thesis I encountered many unpublished facts and milestones in the history of PSS, in this work the history touch only marginally.

In this thesis we will discuss the role of private security services in the security system in the Czech Republic. First, it is necessary to define the methodological focus of this work, including objectives and research questions. Subsequently, we will focus on a brief outline of the history of PSS and defining important terms that are in connection with PSS. Next, we focus on legislative changes that affect the activities of security organizations. In this passage will have more of a legal text form, as we will work with the valid legislation that affects PSS and also with the upcoming law for private security activities of the past 20 years, the Ministry of Interior and its task is to get the business sector under the legal control and define the primary responsibility for providing security between a private person vs. state.

Key words

Private security service, private detective service, legislation, legislation, security, crime, business, police

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POJEM, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA A HISTORIE SBS	11
1.1 POJEM SBS	11
1.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA SBS	12
1.3 HISTORIE SBS	13
1.3.1 <i>Před rokem 1918</i>	13
1.3.2 <i>První republika</i>	14
1.3.3 <i>Druhá republika a protektorát Čech a Moravy</i>	14
1.3.4 <i>Poválečné období – třetí republika, 50. léta a období normalizace</i>	15
1.3.5 <i>Rok 1989 až současnost</i>	16
2 MÍSTO A ÚLOHA SBS V BEZPEČNOSTNÍM SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY	18
2.1 SBS V RÁMCI BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU ČR	18
2.2 POROVNÁNÍ SBS SE STÁTNÍMI BEZPEČNOSTNÍMI SBORY	20
2.3 PERSPEKTIVY SBS V RÁMCI BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU ČR	21
3 PRÁVNÍ ASPEKTY ČINNOSTI SBS	22
3.1 ÚSTAVNÍ ZAKOTVENÍ	22
3.2 OBČANSKÝ ZÁKONÍK A ZÁKON O OBCHODNÍCH KORPORACÍCH	22
3.3 ŽIVNOSTENSKÝ ZÁKON	23
3.4 TRESTNÍ ZÁKONÍK, TRESTNÍ ŘÁD A ZÁKON O TRESTNÍ ZODPOVĚDNOSTI PRÁVNICKÝCH OSOB A ŘÍZENÍ PROTI NIM	23
3.5 ZÁKONÍK PRÁCE	24
3.6 DALŠÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	25
3.7 PLÁNOVANÝ ZÁKON O SBS	25
4 FORMY A ČINNOSTI SBS	27
4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O FORMÁCH A METODÁCH ČINNOSTI SBS	27
4.2 FORMY ČINNOSTI SBS	27
4.2.1 <i>Činnosti zabývající se ochrannou osob</i>	28
4.2.2 <i>Činnosti soukromého detektiva</i>	28
4.2.3 <i>Činnost technické služby k ochraně osob a majetku</i>	30
4.3 METODY ČINNOSTI SBS	30
4.3.1 <i>Osobní prohlídky</i>	30
4.3.2 <i>Kontrola dokladů</i>	31

4.3.3	<i>Fyzická ochrana</i>	31
4.3.4	<i>Fyzické pozorování střeženého objektu</i>	32
4.3.5	<i>Technická ochrana</i>	32
4.3.6	<i>Pozorování s využitím elektronických prostředků</i>	33
4.3.7	<i>Využití cvičeného psa</i>	34
4.3.8	<i>Obranné zákroky</i>	35
4.3.9	<i>Ochranné zákroky</i>	35
PRAKTICKÁ ČÁST		
5	ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI	36
5.1	ROZHOVORY	37
5.2	DOTAZNÍK	38
6	ŘÍZENÝ ROZHOVOR	39
6.1	SHRNUTÍ POZNATKŮ STANOVENÝCH HYPOTÉZOU	44
7	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – NÁZOR OBYVATEL ČR NA SBS	46
7.1	ÚDAJE O RESPONDENTECH – VÝZKUMNÝ VZOREK	46
7.2	INFORMOVANOST RESPONDENTŮ O ČINNOSTI SBS	48
7.3	NÁZOR OBČANŮ NA SBS	52
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
	SEZNAM ZKRATEK	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	61
	SEZNAM PŘÍLOH	62

ÚVOD

Hlavní prioritou každého státu je zajištění ochrany života, zdraví a majetku nejen jeho občanů, ale i jiných osob žijících na jeho území. K tomu stát využívá vnitřní pořádek a bezpečnost, které jsou zabezpečovány především policií. V podmínkách tržního hospodářství je tato sféra zajišťována kromě policie i soukromými bezpečnostními službami (SBS), které přispívají k prohloubení celkové ochrany společenských hodnot v oblasti soukromé bezpečnosti.

S pracovníky SBS se tak v praxi setkáváme čím dál častěji, v obchodech či obchodních domech, v bankách, na kulturních akcích nebo třeba i v případě ostrahy moderních bytových domů.

Jedním z průvodních znaků globalizace je to, že rozrušuje hranice mezi veřejným a soukromým prostorem a vnáší prvky privatizace i do těch sfér, jež byly od vzniku moderních států vyhrazeny veřejné moci. Mezi takové sféry se tradičně řadilo i zajištění obrany státu a jeho vnitřní bezpečnosti. Zatímco v minulosti byly tyto úkoly svěřeny ozbrojeným silám státu a jeho policejním složkám, v dnešní době se jich stále častěji ujmají právě SBS.¹ Nezadržitelný vývoj společnosti tak klade zvýšené nároky na úkoly a povinnosti pracovníků SBS při výkonu jejich činností. Je třeba říci, že charakter některých činností pracovníků SBS se fakticky přibližuje k činnostem policie. Rozdíl je pouze v jejich oprávněních garantovaných právním řádem ČR a garanci osobní ochrany při samotném výkonu služby. A z toho také vyplývá, že tento vývoj klade neustále narůstající požadavky na profesionalitu soukromých bezpečnostních služeb.

Z výše uvedených důvodů, bylo zvoleno téma „soukromé bezpečnostní služby jako součást bezpečnostního systému ČR,“ neboť SBS jsou velmi aktuálním tématem, se kterým se nejenže setkáváme prakticky denně, ale také se činnosti SBS věnuje i odborná literatura či judikatura českých soudů.

Cílem této studie je shrnout informace o službách ochrany osob a majetku jako o součásti bezpečnostního sektoru. Blíže bude rozvedeno místo a úloha SBS v bezpečnostním systému ČR. Práce rovněž přiblíží právní aspekty činnosti privátních bezpečnostních služeb, jejich formy a metody práce v teorii a praxi.

Tato bakalářská práce je rozdělena na teoretickou část, která v první kapitole pojednává o vymezení SBS, jejich základní charakteristice a historii, druhá kapitola teoretické části je pak

¹ BÍLKOVÁ, V. Právní úprava postavení soukromých vojenských a bezpečnostních společností. *Právní rozhledy*. 2012, 13-14. ISSN 1210-6410.

zaměřena na postavení a úloze SBS v bezpečnostním systému ČR, třetí kapitola je zaměřena na právní aspekty činnosti SBS a čtvrtá kapitola se věnuje formám a metodám činnosti SBS. Druhou částí práce pak je praktická část, ve které je v páté kapitole analyzován rozhovor s policistou a s odborníkem na SBS. Šestá kapitola se zabývá vyhodnocením dotazníkového šetření mezi běžnými respondenty.

Před zpracováním bakalářské práce byla provedena důkladná rešerše dostupné literatury, přičemž bylo zjištěno, že v ČR je dostupný dostatek odborné literatury pro účely zpracování bakalářské či diplomové práce, ale na druhou stranu množství literatury není nijak výrazně vysoké, problematice se věnuje jen několik málo autorů, jejichž jména se u jednotlivých publikací opakují. V práci je s ohledem na právní kontext tématu čerpáno především z odborné literatury v českém jazyce, mezi níž lze považovat za důležitou například publikaci od M. Bárty, která se jmenuje „*Soukromé bezpečnostní služby: obecné pojetí.*“ Toto dílo pojednává o základních aspektech činnosti SBS. Další knihou od stejného autora, která již konkrétněji zaměřena je publikace „*Ochrana bezpečnosti a majetku.*“ Dalším podobným dílem je kniha J. Kameníka, které se jmenuje „*Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur.*“ V práci je pochopitelně čerpáno i z dalších odborných publikací. Za účelem splnění všech požadavků kladených na absolventskou práci, bude použito i několika zahraničních odborných zdrojů. Mezi nimi zmíním například obsáhlou publikaci „*Introduction to Security,*“ jejímiž autory jsou R. Fischer a G. Green.

Vedle odborných knih bude čerpáno rovněž z odborných článků, mezi nimiž je vhodné zmínit například článek V. Bílkové nazvaný „*Právní úprava postavení soukromých vojenských a bezpečnostních společností,*“ který vyšel v časopise Právní rozhledy. Opomenuty nebudou ani internetové zdroje. Vedle toho vychází práce rovněž z právních předpisů, které upravují problematiku činnosti SBS v ČR, z judikatury, které se k této otázce vztahuje a zdrojem pro praktickou část budou především řízené rozhovory a vlastní dotazníkový průzkum.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POJEM, ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA A HISTORIE SBS

1.1 Pojem SBS

Pojem soukromé bezpečnostní služby se již řadu let objevuje jak v odborné literatuře, tak i v běžném povědomí jednotlivců, nicméně právní definici doposud nemá.² V zásadě každý autor tak definuje SBS trochu jiným způsobem, tudíž výčet definic uvedených v této kapitole je pouze příkladem možných chápání pojmu SBS, rozhodně není a ani nemá být komplexní.

Podle Barty lze tak SBS vymezit jako určité podnikatelské subjekty, které se zabývají specializovanou činností, která směřuje k uspokojení oprávněných bezpečnostních zájmů a potřeb fyzických nebo právnických osob. SBS tak činí na základě smluvního právního vztahu a za úplatu.³

Macek a Novák pak SBS chápou jinak, a to konkrétně jako subjekty, které zahrnují jak právnické osoby, kterými jsou například soukromé bezpečnostní agentury, tak i podnikající fyzické osoby, jejichž oborem podnikání je oblast bezpečnosti. Tato definice tudíž nezahrnuje osoby, které provádějí ochranu bezpečnostních zájmů pro svoji vlastní potřebu.⁴

Kameník ve své knize uvádí definici, podle které se jedná o výkon soukromé bezpečnostní činnosti, který je realizován v souladu s koncesní listinou (licencí) k zajištění ochrany osob a majetku a dalších bezpečnostních zájmů, a to jak na smluvním základě, tak i pro vlastní potřebu.⁵ Od předcházející definice se tato tedy liší tím, že považuje za SBS i provádění ochrany jednotlivci pro vlastní potřebu.

Bureš SBS definuje tak, že se jedná o „komerční subjekt, součást obecné bezpečnosti, kterou si občan státu nebo jakýkoli subjekt působící v daném státě je ochoten nebo schopen koupit nad rámec bezpečnosti poskytnuté státem a dané jeho bezpečnostní politikou. SBS jsou

² BÍLKOVÁ, V. Právní úprava postavení soukromých vojenských a bezpečnostních společností. *Právní rozhledy*. 2012, 13-14. ISSN 1210-6410.

³ BÁRTA, M. a kol. *Soukromé bezpečnostní služby: obecné pojetí*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. 97 s. ISBN 80-7251-366-4, s. 9.

⁴ MACEK, P., NOVÁK, F. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police History, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-21-5, s. 20.

⁵ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 20.

poskytovány na základě smluv (obchodních vztahů), a tedy na základě poptávky a ochoty trhu za tyto služby platit.“⁶

Pokud se podíváme na zahraniční definice, které jsou důležité pro účely nastínění širšího kontextu i pro účely srovnání s českým pojetím, dojdeme k závěru, že ani tam nelze nalézt shodu. Kupříkladu výzkumný institut Rand uvádí, že SBS jsou „*všechny typy soukromých organizací a jednotlivců, které poskytují veškeré typy služeb týkající se zajišťování bezpečnosti, včetně vyšetřování, ostrahy osob, střežení objektů, instalací poplašných zařízení a poskytování obrněné dopravy.*“⁷

Green SBS definuje jako „*jednotlivce, organizace a služby jiných než veřejných donucovacích orgánů, které se zabývají především předcházení trestné činnosti, ztrát či škod způsobených jednotlivcům, organizacím nebo zařízením.*“⁸ Pro účely této práce bude vycházeno z Burešovy definice, která je autorovi práce nejbližší, neboť shrnuje základní znaky SBS.

1.2 Základní charakteristika SBS

Základní charakteristiku lze pak do značné míry dovodit i ze samotných definic SBS, které byly uvedeny výše. Obecně lze říci, že SBS vykazují v zásadě tři klíčové znaky.

První znak se týká povahy poskytovaných služeb, které musejí být spojeny se zajišťováním bezpečnosti. Vzhledem k tomu, jak široký a sporný je samotný pojem „bezpečnost“, není jistě třeba zdůrazňovat, že stanovení pevné hranice mezi SBS a jinými podnikatelskými entitami nemusí být vždy jednoduché a že jednotlivé SBS se od sebe svými aktivitami mohou výrazně lišit.

Druhým znakem je kolektivní povaha SBS. Tyto společnosti nefungují jen jako náhodný soubor jednotlivců, ale mají povahu samostatné entity (obvykle i samostatné právnické osoby).

Třetí klíčový charakteristický znak spočívá v podnikatelském zaměření SBS, které své služby poskytují za peněžní kompenzaci. Počínají si při tom jako jakákoli jiná firma na trhu, tj. snaží se o maximalizaci zisku při minimalizaci nákladů. To ovšem s ohledem na prostředí,

⁶ BUREŠ, O. a kol. *Privatizace bezpečnosti*. Praha: Grada, 2013. 320 s. ISBN 80-247-4601-8, s. 30.

⁷ FISCHER, R. J., GREEN, G. *Introduction to Security*. 7th ed. Burlington: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2004, 527 s. ISBN 0-7506-7600-0, s. 37.

⁸ FISCHER, R. J., GREEN, G. *Introduction to Security*. 7th ed. Burlington: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2004, 527 s. ISBN 0-7506-7600-0, s. 156.

v němž operují, a povahu vykonávaných aktivit může mít i neblahé důsledky, např. porušování lidských práv způsobené omezenými investicemi do výcviku a vzdělávání personálu.⁹

1.3 Historie SBS

Mohlo by se zdát, že obor soukromého podnikání v bezpečnostních službách je poměrně mladou profesí, nicméně podíváme-li se na historii SBS zevrubněji, zjistíme, že toto odvětví má na našem území mnoha set letou tradici. I přes dlouholetou tradici, se koncept soukromé bezpečnosti příliš nezměnil. K významnému vývoji dochází spíše v rámci technických inovací, postupů a rozsahu nabízených služeb. Proto z historického hlediska můžeme rozdělit vývoj soukromé bezpečnosti do několika zásadních časových úseků, které převážně kopírují vývoj našeho územního celku.

1.3.1 Před rokem 1918

S bezpečnostními službami tak je dnes zhruba známe, se můžeme setkat již v dobách dávno minulých. Doba byla vždy neklidná, není to jen fenomén současnosti. Lidé (měšťané, obchodníci a šlechtici) a společenství (města, cechy, spolky) měli potřebu chránit své životy, majetky případně obchodní cesty a to ať už svými vlastními silami, či prostřednictvím jiných osob za úplatu tzv. žoldněřů¹⁰. Z historických pramenů lze vyčíst běžné případy, kdy ochránci veřejného pořádku se stali právě ti, kteří byli původci hrozby. Zvláštní skupinu pak mezi žoldáky tvořili „specialisté“ na činnosti jako byla infiltrace, špionáž, vyšetřování nebo tzv. lovci „lebek“, kteří za úplatu byli najímáni k vyšetřování „trestné činnosti“, vyhledávání a dopadení zločinců nebo zločinných skupin. Z těchto žoldáků se stali strážci veřejného pořádku, z nichž se koncem 18. století rekrutovaly i první veřejné bezpečnostní a policejní sbory¹¹.

Za pravlast moderní policie je považována Anglie, kde byl v roce 1829 založen Sbor konstáblů⁸. Do několika desítek let se tento Anglický systém policie rozšířil do takřka celé Evropy a díky koloniím i do zámoří tj. Spojených Států Amerických a Japonska. Nelze však opomenout, že naopak pravlastí četnictva, jehož cílem však tehdy bylo střežit krále a královskou

⁹ BÍLKOVÁ, V. Právní úprava postavení soukromých vojenských a bezpečnostních společností. *Právní rozhledy*. 2012, 13-14 s., ISBN: 1210-6410.

¹⁰ Termín žoldněř v celém svém obsahu nese násilnický, negativní význam, který vznikl v počátcích moderní historie ve 14. století. Ve skutečnosti ovšem žoldněři – nájemní vojáci – existují od samého počátku civilizace. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/soukrome-vojske-spolocnosti>

¹¹ BALABÁN, M., STEJSKAL, L.. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2., změn. a dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 483 s. ISBN: 978-80-246-1863-0. S 290-292

rodinu, tj. nikoli zajištění obecného veřejného pořádku, je považována Francie, kde bylo četnictvo zřízeno již v 17. století.¹²

1.3.2 První republika

S koncem první světové války a rozpadem Rakousko-Uherské monarchie, vzniká samostatný Československý stát.¹³ Jeho vznikem nastává období mnoha změn, svobodné podnikání se uvolnilo a to s sebou přineslo průmyslový a hospodářských rozmach. Toto období je charakteristické velmi výrazným rozvojem podpůrných činností, mezi něž se řadí např. dělnická stráž či privátní detektivní služby, které měly v očích tehdejší policie významné postavení. Nermalou zásluhu na tomto stavu měl Zdeněk Bubník - novinář a reportér ze soudní síně (autor soudniček, přispěvatel do Českého slova a později i Národních listů). Zdeněk Bubník byl významným průkopníkem v oblasti privátní bezpečnosti a zakladatel detektivního ústavu, který lpěl na serióznosti chování podnikajících jednotlivců i společností věnující se této činnosti a jejich dobrých vztazích s tehdejší policií. Tento přístup a zásluhy jej v roce 1919 vynesl na post velitele detektivů 4. oddělení pražského policejního ředitelství, kde setrval do roku 1929. Jeho osoba byla předlohou pro policejního radu Vacátka v seriálu Československé televize - Panoptikum města pražského. Ve své knize *Detektiv vzpomíná* se vyjadřuje „*Detektivní služba se za Rakouska, ale i první republiky dělala hodně primitivně. Nebylo potřebné vybavení, jelikož nebyly na něj peníze.*“¹⁴

1.3.3 Druhá republika a protektorát Čech a Moravy

Druhá republika je označení pro politický systém ČSR v období 1. října 1938–14. března 1939. Trvala tedy pouhých 167 dní. Vypuknutím 2. světové války, vstup německých vojsk do Československa a nastolení protektorátního zřízení,¹⁵ znamenal pro české hospodářství a průmysl sloučení a zavedení institutu tzv. nucené správy, svobodné podnikání pak bylo

¹² MACEK, P. UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva. I., Habsburská monarchie (1526-1918)*. Praha: Police History, 1997, s. 45 a násl., ISBN: 80-85821-52-4

¹³ Na základě ustanovení zákona č. 11/1918 Sb. O zřízení samostatného státu Československého státu z 28. října 1918

¹⁴ BUBNÍK, Z., *Detektiv vzpomíná*, Praha: Naše vojsko, 1969. 180 s., ISBN: 28-028-69

¹⁵ Na základě Hitlerova výnosu č. 75/1939 Sb., O zřízení protektorátu Böhmen und Mähren z 16. března 1939 (pro formulaci výnosu posloužila jako vzor údajně protektorátní smlouva mezi Francií a tuniským bejem z roku 1881)

omezeno nebo zakázáno. Byť protektorátní výnos připouštěl existenci autonomních bezpečnostních sborů, svobodné podnikání v oboru privátních bezpečnostních služeb bylo úplně zakázáno. Udržení veřejného pořádku a průmyslové bezpečnosti se stalo zcela strategickou náplní, maximálně centralizovanou a podřízenou říšskému ministerstvu vnitru se sídlem v Berlíně. Od roku 1941 říšské ministerstvo vnitru pro tento úkol delegovalo zmocněnce tj. zastupujícího říšského protektora (Reichsprotektor) a jeho zástupce tj. státního tajemníka (Staatsekretär). Tito dva „úředníci“ měli prakticky neomezenou moc a kontrola nad protektorátní bezpečnostním aparátem a to až do konce 2. světové války 8. května 1945, respektive 9. května 1945.

1.3.4 Poválečné období - Třetí republika, 50. léta a období normalizace

Po ukončení 2. světové války nastává znovuoobnovování válkou poznamenaného průmyslu a hospodářství. V osvobozeném Československu vznikají za účelem střežení podniků různé dobrovolné ozbrojené složky např. Revoluční garda, Národní stráž, Národní milice apod., které současně přebírají i funkci veřejného ochránce pořádku. Další jejich činností bylo zabezpečení osob a majetku při odsunu Němců. S ním dochází i k oživení privátních bezpečnostních služeb a v tomto období se zdálo, že dojde k výraznému rozvoji těchto služeb. To se ovšem nestalo a rozvoj privátní bezpečnosti byl zastaven na více jak 40 let. Zásadní změna nastala po 25. únoru 1948, kdy se po politických změnách ve vedení státu ujala moci komunistická strana. Během velmi krátkého období, bylo v zájmu lidu, vše co je soukromé znárodněno a na privátní bezpečnost se začalo pohlížet, jako na něco nepotřebného. Namísto toho jsou zakládány Závodní milice neboli Dělnická milice, které se posléze přemění v Závodní stráž a polovojenskou ozbrojenou složku Komunistické strany Československa (KSČ) - Lidové milice (nazývanou též „*ozbrojená pěst dělnické třídy*“).

Vznik Lidové milice (LM) můžeme považovat za velký milník ve vztahu k chápání dnešní průmyslové ochrany podniků. Existence této „bezpečnostní“ složky se neopírala o žádné zákonné ustanovení a vycházela pouze na základě usnesení ústředního výboru KSČ (ÚV KSČ). Původní úkol LM byla ochrana strategických průmyslových podniků prostřednictvím stálé stráže. Nicméně v březnu 1948 byla LM převedena pod správu ministerstva vnitru, čímž se de facto stávají pomocným orgánem sboru národní bezpečnosti (SNB) a veškerá vnitřní bezpečnost je dlouhých 40 let kontrolována státem, potažmo dělnickou třídou a pracujícím lidem.

K uvolňování státní centralizace bezpečnosti, nastává až v první polovině 80. letech minulého století, přijetím vyhlášky federálního ministerstva vnitru č. 135/1983 Sb., o ostraze

majetku v socialistickém společenském vlastnictví¹⁶. Podle citované vyhlášky byla ostraha majetku v socialistickém společenském vlastnictví prováděna mimo jiné pracovníky ostrahy, mezi které patřili jednak členové závodní stráže, jednak hlídači a vrátní a jednak tzv. pracovníci hlídací služby.¹⁷ Tito lidé byli chápáni jako „*pracovníci organizace, která smluvně zabezpečuje ostrahu majetku jiných organizací a má tento předmět činnosti zapsán v podnikovém rejstříku.*“¹⁸ Za zmínku stojí i zajímavá skutečnost, že všichni zaměstnanci ostrahy měli při provádění ostrahy majetku postavení veřejného činitele.¹⁹

1.3.5 Rok 1989 až po současnost

Po tzv. Sametové revoluci dochází na základě mimořádného sjezdu ÚV KSČ dne 21. prosince 1989 k rozpuštění Lidových milicí. Ze dne na den tak prakticky vymizí ochrana průmyslových podniků a s ohledem na zvýšenou míru zločinnosti v období transformace je nutné nalézt adekvátní náhradu²⁰. Na základě uvolněné vnitropolitické situace a platné vyhlášky federálního ministerstva vnitra, se roku 1990 objevila na trhu první bezpečnostní společnost - západoněmecká ZSD (Ziviler Sicherheitsdienst). Její zaměstnanci se zapsali do obecného povědomí pod názvem „Černí šerifové“. V témže roce došlo k založení Asociace bezpečnostních a detektivních služeb Čech, Moravy a Slezska – ABDS a jak se ukázalo, jednalo se o krok správným směrem. Nicméně tato asociace neměla dlouhého trvání a následně se rozštěpila na dalších několik samostatně se prezentujících sdružení.²¹

V současné době je realita taková, že nehledě na chybějící zákonnou úpravu, která definuje postavení, práva a povinnosti pracovníků v soukromém bezpečnostním sektoru, se jedná o nejrychleji se rozvíjející podnikatelské odvětví. Na českém trhu tuto činnost provozuje 6 905 subjektů a společností, které zaměstnávají přes 52 827 osob.(údaj k 31. 12. 2012)²² Toto číslo je velmi vysoké, jelikož překračuje počet příslušníků státní, obecní a městské policistů dohromady. Může se tak někdy situace jevit tak, že zatímco na veřejnou policii narazíme v ulicích sporadicky, na pracovníky SBS lze v některých oblastech ČR a v některých typech

¹⁶ Dále také jen „vyhláška federálního ministerstva vnitra“.

¹⁷ Viz ustanovení § 1 a 2 vyhlášky federálního ministerstva vnitra. První dvě zmíněné skupiny pracovníků ostrahy bychom dnes podřadili pod tzv. vlastní ochranu podnikatele.

¹⁸ Viz ustanovení § 2 vyhlášky federálního ministerstva vnitra.

¹⁹ Viz ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra.

²⁰ Samotná tehdejší Veřejná Bezpečnost se zmítala v existenčních problémech, zejména v personální oblasti, kdy byla nucena propustit velké množství s komunistickým režimem spjatých příslušníků.

²¹ BRABEC, F. a kol. *Soukromé detektivní služby*. Praha: Eurounion spol. s r.o., 1995. 199 s. ISBN 80-85858-16-9.

²² Závěrečná zpráva RIA: Závěrečná část str. 52. Dostupné z:

<http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Revize-Zaverecne-zpravy-RIA-k-NZ-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti.pdf>

objektů narazit prakticky na „každém rohu“ - v komerčních a administrativních budovách, průmyslových a strategických objektech, v prostředcích veřejné dopravy, v sídlech některých státních a krajských institucích a na jiných dalších místech, ať už přístupných veřejnosti, či nikoliv. Sektor SBS se vlastně nevymezuje na pouhé hlídací činnosti, ale jeho záběr je mnohem širší: provádí vyšetřování, (obchodní) zpravodajství, ochranu významných osob, montáž a správu bezpečnostních zařízení atd. Více se současnému stavu budeme zabývat v praktické části bakalářské práce.

2 MÍSTO A ÚLOHA SBS V BEZPEČNOSTNÍM SYSTÉMU ČESKÉ REPUBLIKY

V souvislosti se soukromými bezpečnostními službami je třeba nejprve vysvětlit jeden související pojem, kterým je bezpečnostní systém České republiky. Bezpečnostní systém ČR lze definovat jako systém státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a dalších právnických a fyzických osob, jejich vazeb a činností zabezpečujících koordinovaný postup při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatel.²³

2.1 SBS v rámci bezpečnostního systému ČR

Cílem bezpečnostního systému České republiky je zajišťovat bezpečnost ČR, ochraňovat a prosazovat životní, strategické i dílčí významné zájmy ČR. Základní funkcí bezpečnostního systému ČR je řízení a koordinace činností jednotlivých prvků při zajišťování bezpečnostních zájmů ČR a v době přímé hrozby nebo při vzniku krizové situace.²⁴

Společnost lze vnímat jako systém jednotlivých prvků a podsystémů, vztahů a procesů probíhajících mezi nimi, jakož i různorodých cílů, které si stanovila právními předpisy. Základním znakem každého systému je jeho cílové chování. Ne všechny prvky systému však vždy působí v souladu s jeho cílem. Některé ho mohou i ohrožovat z pohledu samotné existence, případně mu jen způsobovat škody nebo ztráty. Vzhledem k existenci takového ohrožení je v zájmu společnosti vytvářet si takové nástroje, které ji chrání a zároveň eliminují ty prvky a vztahy mezi nimi, které ji ohrožují a jinak poškozují.²⁵ Bezpečnost přitom patří mezi základní životní potřeby každého člověka.

Z Maslowovi pyramidy hodnot je patrné, že z hlediska existence a potřeb člověka je bezpečnost druhou ze základních potřeb, které člověk pociťuje.

²³ SPÁČIL, L. Bezpečnostní systém ČR a krizový management - I. *Slovenské centrum strategických štúdií* [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: http://www.scss.sk/dvd_lpp_0384_09_2010/METODICK%C1%20PODPORA%20Z%20INTERNETU/KR%CDZOV%DD%20MANA%8EMENT/Bezpe%E8nostn%ED%20syst%E9m%20%C8R%20a%20krizov%FD%20management-I.htm.

²⁴ Viz VLÁDA ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. Praha : vláda ČR, 2011. Bezpečnostní systém ČR, s. 22.

²⁵ KOČAN, Š; SELINGER, P. *Bezpečnostné služby v Slovenskej republike*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2013. ISBN 978-80-8054-555-0. s. 12.

Obr. č.1. Maslowova pyramida lidských potřeb

Zdroj: Vlastní zpracování

Stejně jako většina vyspělých států světa i Česká republika se začala zabývat zranitelností hospodářských subjektů, zabezpečením základních funkcí státu, možným ohrožením obyvatelstva a zabezpečením základních životních potřeb obyvatelstva. Rozvoj země a především bezpečnost obyvatelstva je jedním z hlavních úkolů vlády České republiky. Aby byla vláda schopna zajistit ochranu životů a obranu státu, je zapotřebí, aby správně fungoval vnitřní a vnější bezpečnostní systém. Právě možnosti a způsoby zajištění bezpečnosti je potřeba stále více chránit a proto se neustále hledají prostředky pro její zajištění a ochranu. Bezpečnost je mimo jiné i hlavním cílem mezinárodních organizací, jako je Organizace spojených národů (OSN) nebo Evropská unie (EU). Jednotlivé vlády států, ale i veřejné správy se snaží zajistit bezpečný prostor pro 21. století.

Pozice SBS je v bezpečnostním systému ČR stejně jako v oblasti ochrany objektu (chráněného zájmu) ve většině případů stále důležitější, což souvisí zejména s neustále rostoucími bezpečnostními hrozbami. Stále více se součástí života stávají mimořádné události, které svým rozsahem ohrožují životy, zdraví, majetek i samotné životní prostředí. Ve většině případů jejich vznik bohužel nemůžeme předpovídat a v řadě případů je obtížné je ovlivnit. Zde je nutné zmínit, že pracovníci SBS se leckdy nevěnují jen ochraně osob a majetku, tak jak je obecně známo, ale často pomáhají např. i při mimořádných a živelných událostech a jejich řešení. Prvořadým úkolem SBS je v takové situaci zachránit život ohrožených lidí, popřípadě zajistit bezpečnost chráněného zájmu. Řešení takových, leckdy i život ohrožujících situací, však vyžaduje ze strany pracovníků SBS profesionalitu, která je podmíněna určitým komplexním programem fyzické a odborné přípravy. Dá se říci, že s ohledem na postavení SBS

v bezpečnostním systému je všestranná a nadstandardní zdatnost bezpečnostních pracovníků, provádějících fyzickou ochranu v dnešní době již v podstatě nezbytností.

Je-li třeba zařadit SBS v rámci bezpečnostního systému ČR, lze uvést, že základní role SBS spočívá především v poskytování nadstandardní úrovně zabezpečení pro zákazníky, kteří si za takovou vyšší úroveň bezpečnosti chtějí a mohou připlatit. Ačkoli v řadě případů se činnost SBS a státních orgánů zajišťujících bezpečnost příliš neliší, nelze opomenout, že ve vztahu k bezpečnostním orgánům státu, jakými je např. Policie ČR nebo obecní policie jsou SBS vždy pouze doplňující složkou bezpečnostního systému ČR, jejich úkolem v žádném případě není nahrazovat činnost těchto orgánů státu.²⁶

2.2 Porovnání SBS se státními bezpečnostními sbory

Jak již bylo v úvodu této práce zmíněno, jednou z hlavních povinností každého státu je zajištění ochrany života, zdraví a majetku nejen jeho občanů, ale i jiných osob žijících na jeho území. K tomu existuje především vnitřní pořádek a bezpečnost, především policie. Policie svou působností a plněním specifických úkolů zabezpečuje ochranu všech uznávaných hodnot, vytváří optimální bezpečnostní podmínky nezbytné pro činnost jednotlivých složek státu, jeho řídicích struktur, orgánů, organizací a institucí. Policie však není jediným subjektem odpovědným za ochranu všech společenských hodnot. V demokratické společnosti se ochrana společenských vztahů zabezpečuje i jinými organizacemi na základě smluvního vztahu mezi klientem (zákazníkem) a dodavatelem, prováděného na komerčním základě. Na takovém principu pracují právě SBS, které představují významný prvek bezpečnosti při ochraně majetku a osob a také v prevenci proti kriminalitě a lze je tak nesporně považovat za součást bezpečnostního systému ČR.

Ačkoli SBS oproti státním bezpečnostním sborům poskytují spíše nadstandardní služby a jsou oproti státním složkám výrazně omezeny ve svých pravomocích, je pravdou, že faktická práce soukromých bezpečnostních služeb se dosti podobá práci Policie ČR (či jiných veřejných bezpečnostních sborů).²⁷

Na rozdíl od policie, SBS nabízejí služby, které mají především preventivní charakter. Soukromé firmy poskytující bezpečnostní služby tak mají nezastupitelnou roli v systému

²⁶ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 18-19.

²⁷ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 18-19.

ochrany společnosti před trestnou činností. Také účinně spolupůsobí v rámci obecného procesu aplikace práva, to znamená, že zajišťují jeho dodržování v těch případech, kde došlo k jeho porušení.

Nejvýznamnější rozdíl mezi SBS a státními (veřejnými) bezpečnostními sbory nespočívá ani tak v druhu či podobě vykonávané činnosti, ale v nestátním charakteru SBS a rovněž v existenci smluvního vztahu mezi poskytovatelem a odběratelem bezpečnostních služeb v případě SBS.²⁸ Další zásadní rozdíl lze spatřovat rovněž v diametrálně odlišných pravomocích SBS od státních bezpečnostních sborů, což je dáno především právní úpravou této problematiky.

2.3 Perspektivy SBS v rámci bezpečnostního systému ČR

Mezi veřejností stále převažuje názor, že vnitřní bezpečnost a udržování všeobecného pořádku spadá především do působnosti Policie ČR, popř. obecní policie. Z pohledu legislativy lze toto přesvědčení do značné míry chápat, nicméně je nutné si uvědomit, že fakticky není v silách ani v kompetencích Policie ČR ani Obecní policie, aby zajišťovala každé jednotlivé právnické nebo fyzické osobě maximální pocit bezpečí. Je tedy zřejmé, že za svou bezpečnost a ochranu majetku je v první řadě zodpovědný každý jednotlivec sám. V této souvislosti je zde možnost využití komerčních subjektů k zajištění bezpečnosti, kterými jsou právě SBS.

Budoucnost poskytování bezpečnostních služeb prostřednictvím SBS má v ČR velkou perspektivu, protože dochází k soustavnému růstu potřeby ochrany majetku i osob a kriminalita se v ČR rozhodně nesnižuje žádoucím tempem. Trestná činnost je navíc doprovázena zvyšujícím se násilím a brutalitou, zločin se stává stále organizovanějším, objevují se také nejrůznější nové formy protiprávního jednání jako např. narušení informační bezpečnosti objektů, zločiny bílých límečků a v neposlední řadě je to průnik zločinných skupin a „mafiašských praktik“ do ČR ze zahraničí. Z tohoto vyplývá, že ochrana společnosti nemůže být zajišťována pouze prostřednictvím policie, vyžaduje to spolupráci státních orgánů, institucí, nevládních institucí, SBS a výzkumných a expertních pracovišť.

²⁸ MACEK, P., NOVÁK, F. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police History, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-21-5, s. 19.

3 PRÁVNÍ ASPEKTY ČINNOSTI SBS

Úvodem této kapitoly je nutné uvést, že ČR v současné době nemá zákon, který by komplexně upravoval SBS. Již řadu let se však hovoří o potřebě přijmout jednotný právní předpis, který by toto postavení a samozřejmě i pravidla působení SBS stanovil. Právní úpravu SBS lze tak v současnosti nalézt alespoň v dílčí podobě v celé řadě zákonných norem - předpisů. V této souvislosti je zajímavé, že se v novodobé historii ČR můžeme nejednou setkat s iniciativou politiků při vytvoření samostatného zákona souvisejícího s činností bezpečnostních služeb - viz např. v r. 2011 v Plánu legislativních prací vlády, včetně zahrnutí do koaliční smlouvy ODS, TOP09 a VV té doby - viz samostatná kap. 3.7²⁹. Právní úpravu SBS v současnosti lze tak identifikovat pouze dílčím způsobem v celé řadě právních předpisů.

3.1 Ústavní zakotvení

Za základní pramen ovlivňující činnost SBS v ČR se na ústavní dá považovat ústavní zákon č. 2/1993 Sb., kterým byla vyhlášena Listina základních práv a svobod. Konkrétně se pak jedná zejména o ty články, které se dotýkají osobního vlastnictví (č. 11 odst. 1 „*Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.*”),³⁰ obydlí (např. čl. 12 odst. 1 „*Obydlí je nedotknutelné. Není dovoleno do něj vstoupit bez souhlasu toho, kdo v něm bydlí.*”)³¹, svobody pohybu, pobytu (např. čl. 14 odst. 1 „*Svoboda pohybu a pobytu je zaručena.*”),³² projevu, či práva na informace.³³

3.2 Občanský zákoník a zákon o obchodních korporacích

SBS jsou ve své podstatě subjekty soukromého práva, které vyvíjejí podnikatelskou činnost v oblasti bezpečnosti. Z tohoto důvodu se na jejich činnost ve značné míře vztahuje např. zákona č. 89/2012 Sb. – občanský zákoník (OZ), který upravuje zejména smluvní závazkové vztahy (§1724 – 2893 OZ) všech podnikatelských subjektů, tedy i SBS, s jejich

²⁹ Ministerstvo vnitra ČR. Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti; [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/navrh-zakona-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti.aspx>

³⁰ Čl. 11 odst. 1 ústavního zákona č. 2/ 1993 Sb., Listiny základních práv a svobod.

³¹ Čl. 12 odst. 1 ústavního zákona č. 2/ 1993 Sb., Listiny základních práv a svobod.

³² Čl. 14 odst. 1 ústavního zákona č. 2/ 1993 Sb., Listiny základních práv a svobod.

³³ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur.* Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 31.

klienty (ať již podnikatelskými subjekty či spotřebiteli – nepodnikateli). Občanský zákoník dále upravuje např. odpovědnost za škodu, ke které může při výkonu činnosti SBS nesporně v některých případech dojít.³⁴ Dalším právním předpisem soukromého práva je pak zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (ZOK), který upravuje zejména některé formy podnikání, které lze využít pro podnikání v oblasti komerční bezpečnosti – zejména společnost s ručením omezeným (ustanovení § 132 a násl. ZOK) či akciovou společnost (ustanovení § 243 a násl. ZOK).³⁵

3.3 Živnostenský zákon

Jedním z nejdůležitějších právních předpisů, které upravují činnost SBS je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Tento zákon je důležitý proto, že upravuje podmínky pro podnikání v oboru soukromé bezpečnosti. Živnostenský zákon v hlavě druhé hovoří o povinnosti získat státní souhlas s provozováním živnosti. Tato povinnost má buď formu ohlašovací, což se dotýká kategorie činnosti v oblasti technických služeb k ochraně osob a majetku, anebo formu koncesované živnosti, která je upravena v ustanovení § 26 a podmínky pro získání koncese jak stanoví příloha č. 3. Tyto živnosti smějí být provozovány pouze na základě udělené koncese, přičemž zákon hovoří o dvou koncesovaných živnostech a to o ostraze osob a majetku a o službách soukromých detektivů. Zákon v příloze č. 3 upravuje rovněž požadavek na odbornou způsobilost pro účely provozování živnosti v oboru SBS. Tato odborná způsobilost má podobu vzdělání v bezpečnostní/právní oblasti, či osvědčení o odborné kvalifikaci. V případě podnikatelského subjektu se středním a nižším vzděláním se pak vyžaduje i praxe v délce tří let až šesti let.³⁶

3.4 Trestní zákoník, trestní řád a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Velice důležitým pramenem pro SBS je zákon č. 40/2009 – trestní zákoník. Ten je důležitý zejména proto, že definuje stav, při němž lze např. použít „donucovacích“ prostředků. Zaměstnanci SBS totiž spadají do stejné kategorie jako všichni běžní občané a tudíž nedisponují

³⁴ Viz zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

³⁵ Viz zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

³⁶ Viz Zákon č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání, KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 38-40.

žádnými speciálními pravomocemi v oblasti vymáhání práva jako je tomu například u Policie ČR. Pracovník SBS tak může postupovat pouze v souladu se stavy krajní nouze a nutné obrany. V oblasti trestního práva je pro SBS taktéž důležitý zákon č. 141/1961 Sb. – trestní řád. Zde se bude jednat především o situace, kdy dojde k soudnímu řízení – tedy problematika obhajoby, důkazů, zadržení osoby a s tím spojené omezení osobní svobody.³⁷

Dalším trestněprávním předpisem, který se na činnost SBS dílčím způsobem vztahuje, je relativně nový zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2012.

Tento zákon stanoví pravidla trestně-právní postihování právnických osob, lze podle tohoto zákona tudíž postihnout například podnikatele - právnickou osobu, která provozuje SBS za protiprávní aktivity při výkonu činnosti. Zákon vymezuje trestné činy, kterých se může dopustit právnická osoba (právnická osoba se nemůže dopustit všech trestných činů uvedených v trestním zákoníku, ale jen vybraných), dále zákon upravuje tresty, které lze právnické osobě uložit (mimo jiné nejpřísnějším trestem je i zrušení právnické osoby). Zákon dále upravuje zvláštní ustanovení o řízení proti právnickým osobám. Vymezuje se zejména vztah trestního řízení a správního řízení vůči téže právnické osobě.³⁸

3.5 Zákoník práce

Z hlediska vztahu mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem – pracovníkem SBS je s ohledem na vysokou odpovědnost a rizika související s činností pracovníků SBS (možnost pracovních úrazů, ohrožení života a zdraví pracovníka, ale naopak pracovník, který překročí svá oprávnění, může např. zaměstnavateli způsobit škodu) velmi důležitý zákon č. 262/2006 Sb. – zákoník práce. Upravuje pracovní-právní vztahy mezi nimi, přičemž řeší problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, pracovní doby, odměny za práci, ale i odpovědnost zaměstnance, pokud způsobí zaměstnavateli škodu apod.³⁹

³⁷ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 42-43.

³⁸ NOVÁČKOVÁ, S. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – od návrhu k účinné právní úpravě. *Trestněprávní revue*. 2012, č. 2. ISSN 1213-5313, s. 27.

³⁹ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 40-42.

3.6 Další právní předpisy

Dalšími zákony, které se více či méně dotýkají činnosti SBS, jsou pak například zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, který je velmi praktický proto, že pracovníci SBS v řadě případů bývají ozbrojeni, navíc v případě pracovníků SBS se jedná o použití zbraně pro účely výkonu profese (tedy se jedná o kategorii D zbrojního průkazu, kdy je zbrojní průkaz vydáván za účelem výkonu zaměstnání nebo povolání, což je objektivně kategorie, která by měla být posuzována přísněji než např. kategorie A zbrojního průkazu, kdy je zbraň držena za účelem sběratelských účelů) a zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů,⁴⁰ kdy je nutné vzít v potaz, že například soukromí detektivové, ale i jiní pracovníci SBS se leckdy dostanou k osobním údajům jedince a musí tudíž v takové situaci postupovat v souladu s uvedeným zákonem.

Jistě by bylo možné identifikovat i další právní předpisy, které činnost SBS okrajově upravují, mezi kterými by bylo možné zmínit ještě třeba zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích apod., kdy jak pracovník SBS, tak řada osob, se kterými se pracovník SBS při výkonu povolání setkává (typicky například osoby páchající drobnější krádeže v obchodě) se může dopustit přestupku dle přestupkového zákona.

3.7 Plánovaný zákon o SBS

Již řadu let se hovoří o tom, že by měl být přijat zvláštní zákon o soukromé bezpečnosti činnosti, který by jednak problematiku činnosti SBS upravil komplexně, ale především by zohledňoval veškerá specifika činnosti SBS. Rovněž panuje mezi odbornou veřejností vesměs shoda, že právní úprava obsažená v živnostenském zákoně není dostačující.

Aktuální situace je taková, že původní návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti a soukromé bezpečnostní službě a o změně souvisejících zákonů byl zpracován Ministerstvem vnitra podle Plánu legislativních prací legislativní rady vlády (LRV) na rok 2011 a byl předložen do vlády na konci roku 2012. Následně byl původní návrh zákona, po té co byl projednán pracovními komisemi LRV a byl na pořadu jednání LRV, z pořadu jednání vlády stažen.⁴¹

⁴⁰ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 46-49.

⁴¹ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti; T: 19.5.2014. *Hospodářská komora ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro->

V roce 2014 pak byl představen nový návrh zákona, který je aktuálně v procesu připomínek a projednávání. Předložený návrh zákona vedle úpravy poskytování/výkonu soukromé bezpečnostní činnosti, do které spadá výkon typických bezpečnostních činností ochrana osob, osobnostních práv, majetku, majetkových práv a převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů v hodnotě do 5 000 000 Kč včetně, činnost soukromých detektivů, převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů v hodnotě převyšující 5 000 000 Kč, technické služby k ochraně osob a majetku, nebo bezpečnostní poradenství, stanoví i podmínky výkonu bezpečnostní činnosti pro vlastní potřebu.⁴²

podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislative/nove-materialy-k-pripominkam/47-14-navrh-zakona-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti-t-19-5-2014.aspx.

⁴² HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti; T: 19.5.2014. *Hospodářská komora ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislative/nove-materialy-k-pripominkam/47-14-navrh-zakona-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti-t-19-5-2014.aspx>.

4 FORMY A METODY ČINNOSTI SBS

4.1 Základní informace o formách a metodách činnosti SBS

Navzdory tomu, že se činnost SBS svým charakterem zaměřením do jisté míry podobá náplni práce policie, na rozdíl od ní SBS nemají a ani nemohou mít charakter mocenské složky státního aparátu. Tím je také determinována celá problematika forem, metod a prostředků a způsobu jejich využití v rámci soukromé bezpečnostní činnosti. Aktivity SBS jsou formulovány, jako služby za účelem zisku, jsou tedy poskytovány na komerčním základě. U postupů policie je to právě naopak. Policie tuto činnost vykonává ze zákona jako služby daňovým poplatníkům a jako činnost státu k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. K tomuto jednání policie využívá dvou základních metod, a to: preventivně výchovné činnosti a donucení.

SBS již svou pracovní náplní ostrahou majetku a osob, působí také preventivně. Za předpokladu ohrožení nebo napadení ze zákona chráněného zájmu, nejsou dány donucovacími opatřeními a mohou ze zákonem stanovených podmínek využít jako svépomoc obranná opatření. Působení SBS je třeba chápat, jako specifický druh kontrolní činnosti, která ve své poznávací funkci zajišťuje souladnost stavu skutečného se stavem žádoucím a ve své ovlivňovací funkci přijímá opatření k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti majetku a osob.

Na závěr této úvodní podkapitoly je nutné uvést definice pojmu forma činnosti a metoda. V zásadě lze říci, že formou obecně rozumíme vnější výraz stanoveného obsahu, projevující se navenek v konkrétních úkonech (orgánů, organizací, institucí), tedy i SBS. Metody lze pak „obecně označit za promyšlené postupy činnosti.“⁴³

4.2 Formy činnosti SBS

Na trhu existuje v současné době řada SBS s různým zaměřením činností, přičemž jejich kategorizace lze provádět na základě různých kritérií. Pro účely této BP lze říci, že mezi formy práce SBS patří následující: strážní služba, bezpečnostní dohled a bezpečnostní ochranný doprovod, což lze obecně shrnout pod pojem aktivity zabývající se ochranou osob a majetku.⁴⁴ Lze sem zařadit rovněž profesi soukromého detektiva a činnosti technické služby ochrany osob a majetku. Nesporně by však bylo možné i jiné členění na základě jiných kritérií.

⁴³ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 8.

⁴⁴ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 8.

4.2.1 Činnosti zabývající se ochrannou osob a majetku

Jak již bylo uvedeno, do této kategorie patří strážní služba, bezpečnostní dohled a rovněž bezpečnostní ochranný doprovod. Tato kategorie činnosti SBS zahrnuje tzv. kontrolní propustkovou službu na určených stanovištích. Služba má zamezit neoprávněnému vstupu osob do objektu a mimo objekt, kontrolu vnášení a vynášení věcí a pohyb vozidel. Další aktivitou SBS je kontrolní práce, se zaměřením na majetek s cílem zamezit jeho manipulaci, znehodnocování a rozkrádání. Třetí oblast působení v této kategorii představuje ostraha, nebo taktéž střežení majetku.

Do této kategorie tedy v zásadě patří následující aktivity:

- ochrana osob,
- ochrana majetku na veřejně přístupném místě,
- ochrana majetku v jiném než veřejně přístupném místě,
- ochrana majetku a osob při přepravě,
- ochrana přepravy majetku a osob,
- zajišťování pořádku na místě shromáždění osob zejména při pořádání veřejného shromáždění, slavnosti, sportovní události nebo kulturní akce,
- provozování zabezpečovacího systému nebo poplašného systému, provozování jejich částí, vyhodnocování narušení chráněného objektu nebo chráněného místa,
- vypracování plánu ochrany.

4.2.2 Činnost soukromého detektiva

Činnost soukromých detektivů má své kořeny v šlechtických zvědech, kteří vykonávali služby pro šlechtický rod nebo panovníka. Na území České republiky existovalo několik kanceláří soukromých detektivů již v meziválečném období. Využívány byly zejména ke sledování manželek mužů, kteří museli na delší dobu odcestovat, případně museli odejít do války. Za okupace byla tato činnost přerušena a po krátkém obnovení došlo k úplnému zákazu v souvislosti s nástupem komunistického režimu. V polistopadovém období došlo k znovuoživení těchto služeb, nicméně jejich znovuvybudování bylo mnohem složitější než v případě činnosti veřejných bezpečnostních sborů, které sice musely projít určitými změnami, ale byl zde stále kvalitní základ pro jejich činnost. Soukromé bezpečnostní služby totiž poměrně snadno

navázaly na působení závodních rad, apod., kdežto soukromí detektivové byli nuceni obnovit svou profesi takřka na zelené louce. Právní regulace spočívala až do roku 1992 na principu registrace, poté přešla profese soukromých detektivů do režimu koncesované živnosti dle živnostenského zákona.⁴⁵

V České republice jsou soukromí detektivové stále vnímáni značně zkresleně a s nedůvěrou, že se jedná o nezákonné pátrání po informacích a jejich shromažďování. V tomto se postoj diametrálně odlišuje od postavení soukromých detektivů v anglosaském právním světě, ve kterém zastávají nenahraditelné místo ve spolupráci s advokáty, ale i státními zástupci v soudních řízeních.⁴⁶

Samotný rozsah činnosti soukromých detektivů je velmi široký a v každém jednotlivém případě detektiv volí nejlepší prostředky, aby byl schopen odpovídajícím způsobem dostat požadavkům svého klienta. V rámci poskytovaných služeb lze rozlišit klasické detektivní služby zahrnující pátrání po osobách nebo majetku, získávání informací, důkazních prostředků případně prověrky osob. Vedle klasických služeb existují tzv. služby detektivní ochrany, které spočívají v nasazení detektiva v hotelích, obchodech, provozovnách, při kulturních a sportovních akcích, případně coby osobního strážce.⁴⁷

Soukromý detektiv tedy v zásadě provádí následující činnosti:

- hledání osob,
- hledání majetku,
- zjišťování skutečnosti, která by mohla sloužit jako důkaz v řízení před soudem nebo správním orgánem,
- získávání údajů o osobním stavu fyzických osob (FO) a získávání informací o řízení FO nebo právnických osob (PO), případně o jejich majetkových poměrech,
- získávání informací v souvislosti s vymáháním pohledávky,
- zjišťování protiprávního jednání ohrožujícího obchodní tajemství,
- monitorování činnosti osoby v uzavřeném prostoru nebo na uzavřeném místě.

⁴⁵ IVANKA, J. *Systemizace bezpečnostního průmyslu II*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 86 s. ISBN 978-80-7318-863-4., s. 7-8.

⁴⁶ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 211.

⁴⁷ KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6, s. 246.

4.2.3 Činnost technické služeb k ochraně osob a majetku

Činnosti zahrnuté v této skupině se vyznačují instalací, provozem a servisem poplachových a alarmových systémů, včetně monitoringu alarmu, který takové zařízení spustilo. Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob zahrnuje v zásadě následující aktivity: projektování, montáž, údržba, revize a opravy elektrotechnických zabezpečovacích systémů a zařízení, která umožňují sledovat pohyb osob v objektech a v jejich okolí. Rovněž sem patří i montáž a údržba mechanických zabezpečovacích systémů (např. mříže apod.).⁴⁸

4.3 Metody činnosti SBS

Mezi metody činnosti SBS patří fyzické pozorování střeženého objektu, pozorování s využitím elektronických prostředků, osobní prohlídky, kontroly dokladů, fyzická ochrana, technická ochrana, využití cvičeného psa, obranné zákroky, a ochranné zákroky.⁴⁹ Tyto činnosti se zdají na první pohled celkem jednoduché, nicméně vyžadují znalosti řady právních předpisů souvisejících např. s ochranou osobních údajů a některých částí ústavního pořádku – respektování soukromého vlastnictví, možností osobních prohlídek v souvislosti s lidskou důstojností - viz další kapitoly.

4.3.1 Osobní prohlídky

Osobní prohlídky jsou obvykle realizovány na propustných místech (např. vratech, ve východech z obchodů apod.) ve střeženém objektu. Většinou se jedná o kontroly obsahu příručních zavazadel či skutečné prohlídky osob (in natura).⁵⁰ Této souvislosti je nutné zmínit, že se jedná o úkony, které jsou často jednak předmětem kritiky ze strany veřejnosti, nicméně je zde pro pracovníky SBS i významné riziko překročení oprávnění či porušení právních předpisů ČR a s tím související odpovědnosti. V zásadě platí, že případné prohlídky musí být realizovány jen v nezbytně nutném případě a musí je provádět osoba tomu pověřená, proškolená, stejného pohlaví, jako osoba prohlížená a v souladu tak aby to nebylo v rozporu s právními předpisy. Prohlídka musí maximálně šetřit důstojnost osoby, která je jí podrobena a musí respektovat její základní lidská práva.

⁴⁸ BUREŠ, O. a kol. *Privatizace bezpečnosti*. Praha: Grada, 2013. 320 s. ISBN 80-247-4601-8, s. 34.

⁴⁹ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 9.

⁵⁰ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 9.

4.3.2 Kontrola dokladů

Jedná se o kontrolu, jako jsou podnikové průkazy zaměstnanců firmy, propustky opravňující k opuštění objektu v pracovní době, doklady od zakoupeného zboží, materiálů, provedených oprav (faktury, paragony apod.), příkazy k jízdě vozidel firmy jež SBS střeží, propustky na zapůjčené nářadí atd. K provádění zmíněných kontrol jsou pro BP žádoucí aktuální podpisové vzory dokladů, podpisové vzory kompetentních pracovníků firmy apod.⁵¹ V případě kontroly dokladů je u pracovníků SBS opět určitým problémem, že nemají oprávnění jako Policie ČR, čímž obvykle doklady prakticky nemohou kontrolovat. Výjimkou jsou např. případy, kdy pracovník SBS kontroluje zmíněné podnikové průkazy zaměstnanců podniku či třeba propustky, apod. Pokud již pracovník SBS kontroluje osobní doklady jako např. občanský průkaz, musí jednak respektovat zákon na ochranu osobních údajů a dále ve většině případů záleží jen na kontrolované osobě, zda doklad předloží pracovníkovi SBS, či nikoli. V případě dokladů, u kterých je podezření, že mohou být např. padělané či pozměněné, je nutné vždy situaci řešit tak, že pracovník SBS přivolá Policii ČR.

4.3.3 Fyzická ochrana

Fyzická ochrana je ochrana, která se provádí živou silou, tj. pracovník SBS ochranu provádí de facto „vlastním tělem.“ Spočívá v bezprostředním střežení objektu, prostoru, předmětů a jiných chráněných zájmů fyzickými osobami. Vykonávají ji příslušníci ozbrojených sborů, pracovníci SBS, pracovníci dočasně pověřeni ochranou majetku a jiné osoby, kterým tato povinnost vyplývá z funkčního zařazení, dále pracovníci, jimž byly úkoly stanovené jinou právní normou, např. lesní, lovecká a rybářská stráž. Specifickou formou fyzické ochrany je použití hlídacího psa. Pracovníci fyzické ochrany v rozsahu stanovenými předpisy zabraňují rozkrádání, ztrátě, zneužití, poškození, případnému zničení majetku a neoprávněnému vstupu nebo vjezdu nepovolaných osob a dopravních prostředků do střeženého objektu nebo prostoru. Vybavení těchto pracovníků výstrojí a výzbrojí je v souladu se zákony, podle kterých plní úkoly fyzické ochrany (pistole, donucovací prostředky ozbrojených sborů, věcné bezpečnostní prostředky pracovníků SBS).⁵²

⁵¹ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 9.

⁵² MACEK, P. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police History, 2005, ISBN 8086477231, s. 15.

Mezi základní úkoly fyzické ochrany patří:⁵³

- kontrola osob
- kontrola vjezdu a výjezdu vozidel
- kontrola totožnosti podezřelých osob v objektu
- kontrola prostoru v objektu v jeho těsné blízkosti
- udržování pořádku, podávání informací, hlášení nehod, havárií, mimořádných událostí a jiných neobvyklých okolností majících vztah k hlídanému objektu

4.3.4 Fyzické pozorování střeženého objektu

Fyzické pozorování střeženého objektu je ve své podstatě součástí fyzické ochrany, jehož cílem je zabránit narušení či napadení objektu.⁵⁴ Fyzické pozorování je metodou činnosti, která je technicky obvykle relativně nenáročná a zajišťuje poměrně dobrý přehled o tom, co se v pozorovaném objektu děje, lze tím zabránit různým bezpečnostním hrozbám (útokům jak na majetek, tak i na lidské životy a na zdraví apod.) Naopak z hlediska fyzického je pro pracovníka SBS tento typ činnosti velmi náročný, neboť s sebou často nese zejména delší obchůzky objektů v různých typech terénů a samozřejmě je fyzické pozorování vykonáváno i za deště či v zimě, tudíž i zde je nutné klást důraz na fyzickou i psychickou odolnost jedince. U řady bezpečnostních agentur tak zájemci o zaměstnání procházejí fyzickými testy, popř. jsou jejich zaměstnanci čas od času prověřováni z hlediska fyzické odolnosti, ale i z hlediska dobrého zdravotního stavu, který by pro pracovníka SBS měl být podmínkou.

4.3.5 Technická ochrana

Technická ochrana podporuje zvýšení ochrany majetku, objektů a prostor moderní zabezpečovací technikou, do které řadíme hlavně:

- PSN - poplašný systém na hlášení narušení elektrické instalace určená na detekci a signalizaci narušení chráněného objektu, prostoru nebo předmětu

⁵³ BUREŠ, O. a kol. *Privatizace bezpečnosti*. Praha: Grada, 2013. 320 s. ISBN 80-247-4601-8, s. 33.

⁵⁴ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 9.

- EPS - elektrická požární signalizace,
- EZS – elektronická zabezpečovací systémy
- PTV - průmyslová televize, počítačem řízené video systémy a podobně.

Systemy ochrany majetku technickými prostředky jsou obecně - soubor elektronických zařízení (snímacích, přenosných a vyhodnocovacích zařízení), který slouží především k ochraně majetku, v některých případech i k ochraně zdraví či života jak lidí, tak zvířat. Tento soubor zařízení je díky prudkému technickému vývoji, zejména v posledním desetiletí, neuvěřitelně obsáhlý a variabilní, nelze jej detailně popsat. Technická ochrana je de facto podpora fyzické ochrany za účelem zvýšení její efektivity.⁵⁵

Jiný typ členění technické ochrany pak chápe technickou ochranu ještě širěji, když uvádí, že se jedná o následující metody ochrany:⁵⁶

- Mechanická bezpečnost - spočívá v montáži různých mechanických a technických zábran, bránícím v napadení objektu či proniknutí nepovolených osob do objektu, nebo chráněného prostoru.
- Elektronické systémy bezpečnosti - jsou vysoce efektivní a účinné, ale opět za předpokladu, že jsou spojeny s uplatňováním metod fyzické bezpečnosti. Jde o systémy elektronické zabezpečovací signalizace, elektronické požární signalizace a elektronické signalizace různých stavů.
- Elektronické (kamerové) systémy - touto metodou je zajišťována ochrana objektu s využitím elektronických systémů. Jde o dohled nad chráněným prostorem s využitím videokamer a dalších technických prostředků elektronického dohledu a záznamu.

4.3.6 Pozorování s využitím elektronických prostředků – pult centralizované ochrany

Jedná se ve své podstatě o specifickou formu technické ochrany objektů. Pult centralizované ochrany neboli (PCO) je služba nabízená soukromými bezpečnostními společnostmi, ale i státními a krajskými organizacemi např. Hasičským záchranným sborem,

⁵⁵ DEMPSEY, J.S., FORST, L.S.. An Introduction to Policing. Belmont: Thomson/Wadsworth, 2009, ISBN 1435480538., s. 62.

⁵⁶ DEMPSEY, J.S., FORST, L.S.. An Introduction to Policing. Belmont: Thomson/Wadsworth, 2009, ISBN 1435480538., s. 62-63.

Policií ČR, Městskou nebo Obecní Policií. Jedná se o dispečerské stanoviště, které neustále střeží objekty či jiné body zájmu, která je realizována prostřednictvím signalizačních a monitorovacích systémů kamerových systémů např. elektronické zabezpečovací signalizace (EZS), nebo elektronické požární signalizace (EPS) Jeho úkolem je včasné varování a přenos informací, že došlo k napadení objektu ochrany, vzniku požáru, případně k jinému ohrožení. Informace jsou na PCO přenášeny různými způsoby např. telefonními linkami, GSM komunikátory nebo přes LAN síť. Mezi největší nevýhody patří lehká překonatelnost, např. odstrihnutím dané telefonní přípojky a u GSM komunikátorů rušení signálu pomocí rušiček, které jsou dnes na trhu cenově dostupné. Vzhledem k tomu, že pult kontroluje spojení s objektem většinou pouze jednou denně, je toto zabezpečení dnes již nedostačující. Zde je důležité, aby pracovník SBS uměl s takovou technikou pracovat. Je tudíž výhodnější najímat pracovníky, kteří si poradí v případě drobných závad, které dokáží opravit. Proto je v dnešní době důležité klást zvýšený důraz a nároky na odborné znalosti obsluhy těchto elektronických systémů ochrany.

4.3.7 Využití cvičeného psa

Cvičený pes je jednou z již mnoho desetiletí známých metod zajištění bezpečnosti. Pes, který je používán pracovníky SBS musí být ovšem vycvičen, tedy musí projít určitým výcvikem, aby skutečně zajistil bezpečnost osoby, ochranu majetku či pomohl s hledáním ztracené osoby, ale zároveň nesmí být agresivní či neovladatelný. Pes je v praxi SBS obvykle nasazován za doprovodu pracovníka SBS, přičemž pes může být buď na volno puštěný ve střeženém objektu, nebo upoutaný na laně.⁵⁷

Psovodi u SBS provádějí především soukromě bezpečnostní průzkum. Tato činnost obnáší zabezpečení dohledu nad dodržením žádoucího stavu, zejména uvnitř objektu. Metoda užití cvičeného psa je nejčastěji využívána pro ochranu majetku. V souvislosti s výcvikem psa pro činnost SBS platí v zásadě stejná pravidla jako při výcviku služebního psa pro Policii ČR. Pes musí být zcela poslušný a ovladatelný. Za účelem výcviku služebního psa jsou nejčastěji využívána následující plemena: *“německý ovčák, belgický ovčák, labradorský retrívr. Dále je zařazeno i několik jedinců těchto plemen: velký knírač, rotvajler, dobrman, střední knírač, bulteriér, pitbulteriér, americký stafordšírský teriér, gordonsetr a výmarský ohař. Můžeme se setkat i s kříženci, a to nejčastěji tzv. bojových plemen, například rotvajlera, bulteriéra a*

⁵⁷ KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN nevedeno, s. 9.

amerického stafordšírského teriéra (slangově nazýván rotobul). Využíváni jsou jedinci „s“ i „bez“ průkazu původu. Psi s průkazem původu jsou upřednostňováni.”⁵⁸ S ohledem na to, že výcvik psa trvá i jeden rok (dle typu výcviku), jsou s ním spojeny nezanedbatelné časové a finanční náklady, navíc ne každý pes je svou povahou pro účely výcviku za účelem zajištění bezpečnosti vhodný. Je navíc nutné zajistit stravování psa, veterinární péči a zejména očkování proti vzteklině, neboť v případě ostrahy majetku může dojít k pokousání narušitele psem.

4.3.8 Obranné zákroky

Obranné zákroky jsou obecně různé formy sebeobrany. Obranné zákroky lze využít pouze v případech, kdy jsou naplněny zákonné znaky nutné obrany (více v kapitole č. 3). Do této kategorie lze zařadit zejména hmaty, kopy, ale i použití např. Slzných a pepřových sprejů či obušků, stejně jako třeba paralyzérů nebo dokonce střelných zbraní. O použití obranných zákroků by měl pracovník SBS sepsat záznam, který může následně sloužit i pro účely trestního řízení. S výše uvedeným souvisí již zmíněná potřeba, aby pracovník SBS byl fyzicky zdatný, měl dobrý zdravotní stav, optimální je, pokud zná základy nějakého typu bojového umění nebo alespoň sebeobrany (za tímto účelem může bezpečnostní agentura zajistit zaměstnancům např. školení či kurz). Pracovník SBS by navíc měl vědět, jak zneškodnit útočníka tak, aby mu pokud možno nezpůsobil zranění či následky, ale aby mu efektivně zabránil v dalším útočení.

4.3.9 Ochranné zákroky

Ochranné zákroky jsou na rozdíl od zákroků obranných takové zákroky, kterými pracovník SBS nebrání sebe, ale snaží se ochránit jiné osoby před určitou hrozbou či nebezpečím. Mezi ochranné zákroky pak patří především zákroky pracovníků SBS, v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany při mimořádných událostech, či ochrany při požárech. Opět platí, že za účelem těchto zákroků je potřeba zaměstnávat fyzicky zdatné, zdravotně způsobilé jedince, kteří mají určité znalosti (kurzy) z oblasti, ve které mají chránit jiné před nebezpečím. Pokud pracovník SBS nemá dostatečné znalosti např. jak hasit požár, jak postupovat při povodních, mohlo by se stát, že nejen nepomůže jiným, ale sám se ocitne v ohrožení života. Je tudíž nutné klást důraz na proškolení pracovníků SBS v této oblasti.

⁵⁸ Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů. CZ *Pes* [online]. 2013 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část bakalářské práce ve svém úvodu navazuje na předcházející teoretickou část a doplňuje poznatky získané na základě studia dostupné odborné literatury. V praxi existují dva základní druhy – kvalitativní a kvantitativní metoda výzkumu. V empirickém výzkumu tvoří hlavní skupinu metod sběru dat naslouchání, následné kladení otázek a poté získávání jejich odpovědí. Dotazování zahrnuje rozhovory, dotazníky i testy. Metody se používají samostatně nebo v kombinaci s jinými. Dotazník je možné doplnit rozhovorem či pozorováním. Mají pevně danou strukturu otázek, jsou uzavřené a vyplňovat je lze buď samostatně, nebo při rozhovoru výzkumníkem.

Při kvantitativním výzkumu má dotazník pevnou strukturu, naopak při kvalitativním není osnova přesně dána. V pojetí Hendla je analýza dat získaných pomocí přesně strukturovaného dotazování s uzavřenými otázkami, jednodušší, neboť v krátkém čase lze získat více odpovědí od mnoha respondentů. I průběh je plynulejší.⁵⁹

Kvalitativní výzkum je typ šetření, které se používá pro hloubkovou analýzu jednotlivých jevů. Jeho nevýhodou je, že se jeho výsledky ne vždy dají zobecnit na celou populaci, ale i při použití kvalitativních metod lze najít zajímavé skutečnosti, vytvořit nové hypotézy a popsat nově vzniklé teorie.⁶⁰

Tato práce bude využívat obou verzí výzkumu. Půjde tak o výzkumný design tzv. smíšený výzkumu. Jedná se o projekt kvantitativního a kvalitativního šetření v rámci jednotlivých fází výzkumu. V této práci bude tedy nejprve aplikována metoda kvalitativního výzkumu, která bude realizována ve formě řízeného rozhovoru s odborníkem státní správy a řízeného rozhovoru s odborníkem z oblasti SBS. Na tento typ výzkumu pak naváže výzkum kvantitativní, který bude realizován ve formě standardizovaného strukturovaného dotazníku distribuovaného neohrazenému počtu respondentů prostřednictvím internetu. V závěru pak bude provedena analýza obou výzkumných metod. Kombinace kvalitativního a kvantitativního šetření je optimální v tom, že je možné odpovědět na výzkumné otázky a ověřit hypotézy bez zbytečného zjednodušování problému.

⁵⁹ HENDL, J., 2008. *Kvalitativní výzkum: základní metody, teorie a aplikace*. 2. aktualizované vyd. Praga: Portál, s. 164. ISBN 978-80-7367-485-4.

⁶⁰ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-736-7040-2, s. 164 a násl.

5.1 Rozhovory

V první praktické části jsou uvedeny rozhovory s odborníky v oblasti bezpečnosti, kteří mají reálné zkušenosti s výkonem činností SBS. Jedná se o odborníka z řad policie a jeho pohled na problematiku SBS v praxi. Za rozšíření dané problematiky lze považovat další rozhovor, tentokrát s odborníkem z řad SBS na problémy (právní úpravu, nedostatek pravomocí, překračování pravomocí apod.) činnosti SBS.

Šetření se uskutečnilo od 9. října do 5. prosince 2014 s tím, že byli respondenti osloveni telefonicky, poté jim byl emailem zaslán strukturovaný seznam otázek, na který odpověděli v termínu do 5. prosince 2014.

V průběhu celého šetření se nevyskytl žádný technický nebo organizační problém. Smyslem řízených rozhovorů bylo získat pohled na problematiku činnosti SBS od dvou odborníků, kteří se z určitého (každý z jiného úhlu pohledu) při své profesi denně setkávají s činností SBS a souvisejícími problémy. Tyto rozhovory měly být navíc zdrojem určitého srovnání pohledu odborníka z řad policie a odborníka z řad SBS na problémy (právní úpravu, nedostatek pravomocí, překračování pravomocí apod.) při činnosti SBS. Na počátku byl předpoklad, že pohledy obou odborníků se budou lišit. Cílem šetření bylo prokázat nebo vyvrátit následující hypotézy:

- **První hypotéza**

Příslušníci Policie ČR mají na činnost SBS kladný názor a legislativní úpravu činnosti SBS vnímají jako dostatečnou.

- **Druhá hypotéza**

Odborníci z řad SBS jsou si relativně dobře vědomi svých práv a povinností, v souvislosti s platnou legislativou.

5.2 Dotazník

Druhá praktická část byla postavena na výzkumné metodě, která byla realizována elektronickou formou dotazníkového šetření mezi laickou veřejností. Dotazníkové šetření bylo realizováno prostřednictvím online systému Survio. V něm byl vytvořen dotazník, který je přílohou C této práce a následně byl distribuován na sociálních sítích a v internetových diskuzích mezi laickou veřejností za účelem zajištění odpovědí. Výzkum byl zahájen 15. listopadu 2014 a skončil 31. prosince 2014. Cílem šetření bylo prokázat nebo vyvrátit následující hypotézu:

- **Třetí hypotéza**

Občané ČR mají na činnost SBS, kladný názor a jsou obeznámeni s činnostmi SBS.

6 ŘÍZENÝ ROZHOVOR

První praktická část byla realizována ve formě řízených rozhovorů s policistkou a odborníkem z řad vedoucích pracovníků SBS. S ohledem na skutečnost, že oba řízené rozhovory budou realizovány jen s jedním odborníkem z oblasti, přičemž lze předpokládat, že náhled policistky a pracovníka SBS se mohou lišit, je nutné vzít v potaz, že názory těchto dotazovaných nelze považovat za názory většiny.

Oběma dotazovaným byly položeny totožné otázky. Jak již bylo uvedeno, rozhovor byl realizován s jediným příslušníkem Policie ČR a to s emeritní policejní komisařkou, por. Bc. Martou Doležalovou ze služby kriminální policie a vyšetřování, odboru obecné kriminality Policie ČR. Celý rozhovor je uveden v příloze A této práce. Druhým dotazovaným byl odborník z oblasti SBS Ing. Jiří Nesvadba, který je členem kontrolní a rozhodčí komise Českého klubu bezpečnostních služeb o.s.. Celý rozhovor je opět součástí této bakalářské práce a to v příloze B.

- **Otázka:** Jaký máte názor na působení bezpečnostních agentur nebo soukromých bezpečnostních služeb v ČR v současné době?

por. Bc. Marta Doležalová: *„bezpečnostní agentury jsou po mnoho let, jakož i dnes nedílnou součástí ochrany a ostrahy osob a majetku, dálková ostraha PCO, recepční služby, služby na vrátnici, zabezpečení sportovních nebo jiných společenských akcí, přeprava finančních hotovostí, detektivní služby dále zabezpečení požární ochrany a to bychom mohli jmenovat další a další služby co zajišťují. Ve zkratce lze říci, že zajišťují služby, které kopírují v jistých ohledech práci policie ČR. A zde je tzv.: kámen úrazu. Dle mého názoru chybí dosud stále zákonná norma, která by jasně ohraničila působnost těchto služeb.“⁶¹*

Z výpovědi dotazované lze usuzovat a vyplývá to i z její odpovědi, že největší kámen úrazu je chybějící nebo nedostatečně přesná zákonná úprava o fungování SBS na našem trhu, tak jak o něm bylo ve stručnosti pojednáno v kapitole č. 3.7.

Ing. Jiří Nesvadba: *„domnívám se, že činnost SBS v České republice je v současné době nezbytná. SBS jsou významnou složkou bezpečnostního systému, což je zřejmé i ze skutečnosti, že s pracovníky SBS se lze setkat téměř všude – v obchodních domech, v bankovních ústavech, při pořádání sportovních či kulturních akcí, v administrativních budovách, v obytných domech,*

⁶¹ Řízený rozhovor s emeritní policejní komisařkou por. Bc. Martou Doležalovou.

ale také i když méně často např. v podobě soukromých detektivů apod. V současné době je tak poměrně obtížné si představit řadu běžných situací bez SBS prakticky nelze představit. ⁶²

Zde dotazovaný prakticky shrnul, úkoly a roly SBS v současné společnosti. Zajímavé na jeho výpovědi je, že na rozdíl od dotazované policistky, nezmínil neexistující samostatnou zákonnou normu s pevně stanovenými pravidly, pro působení této služby na trhu. To ostatně v další otázce a hlavně odpovědi respondentka rozvádí.

- **Otázka:** Jakou máte představu o úpravách či zákonných normách, které mají tuto působnost zajistit?

por. Bc. Marta Doležalová: *„je to prosté, dneska v podstatě nejsou dané jasné limity, právní regule, dle kterých se má pracovník BS řídit. On např. zajišťuje ostrahu obchodu, ale má stejná práva jako, kterýkoliv občan a je čistě na zloději, když k takové skutečnosti dojde, jestli zůstane na místě do příjezdu hlídky PČR nebo odejde. Pracovník BS když takového občana zadrží, omezuje jej na jeho právech a svobodě a tudíž on se v tu chvíli dle litery zákona dopouští protiprávního jednání. V dané situaci je poté na hlídce PČR jak zareaguje, buď si převezme pachatele a řeší jen jeho skutek anebo bude řešit i protiprávní jednání pracovníka BS. Tak a jsme v patové situaci, kterou mohou vyřešit jen zákonné úpravy dané konkrétně pro bezpečnostní služby a agentury. Samotná otázka omezení na právech a svobodě občanů je ožehavé téma a oprávněně se všichni bojí zneužití tohoto institutu.* ⁶³

Z výše uvedené odpovědi je zřejmé, že policistka si je vědoma, s jakými problémy se pracovníci SBS potýkají, kde jsou zásadní nedostatky současné právní úpravy, neboť nastínila typický problematický případ, ke kterému v ČR dochází dennodenně, nicméně o tom, jak by přesně měla právní úprava SBS v budoucnu vypadat, zcela jasnou představu neměla, resp. ji neprezentovala. V zásadě poukázala na nedostatky současné právní úpravy. Zde je vhodné uvést, že prakticky každý odborník v ČR si je více či méně vědom nedostatků současné právní úpravy, ale představu o tom jak by měla vypadat, má málokdo, navíc obvykle se takovou představu nepodaří prosadit jako většinový názor politiků. To je také patrně jedním z důvodů, proč se o přípravě zákona o SBS sice dlouhodobě hovoří, nicméně i přes řadu alternativních návrhů zákon stále nebyl přijat. Odpověď na tuto otázku tak bohužel respondentka neposkytla.

⁶² Řízený rozhovor s Ing. Jiřím Nesvadbou.

⁶³ Řízený rozhovor s emeritní policejní komisařkou por. Bc. Martou Doležalovou.

Ing. Jiří Nesvadba: „jednoznačně se domnívám, že je nutné přijmout zákon o SBS, který poskytne SBS jednak určitá oprávnění, která jim umožní vykonávat řádně svoji profesi, neboť v současnosti mají pracovníci SBS stejná práva jako kdokoli jiný a využívají obvykle právní instituty, které jsou určeny pro řešení krajních situací. Např. v případě využití nutné obrany či krajní nouze hrozí velmi snadno tzv. překročení tohoto institutu, kdy najednou pracovník SBS, který byl původně napaden občanem či dokonce často třeba zlodějem v obchodním domě, může být trestně postihován. Z tohoto důvodu by měla být právní úprava jasná a přesná a stanovit, co je v pořádku a v souladu se zákonem, a co už nikoliv. Na druhou stranu je zřejmé, že je rovněž potřeba regulovat činnost SBS i směrem k tomu, aby pracovníci SBS byli řádně proškoleni a měli určité osobní kvality a určité vzdělání, není možné, aby pracovníkem SBS mohl být každý druhý občan ČR. Práce pracovníka SBS je náročná jak po psychické, tak po fyzické stránce a tomu musí být přizpůsobena i pravidla pro výběr pracovníků a jejich následné proškolení.“⁶⁴

Z textu vyplývá, že Ing. Nesvadba považuje za nezbytné upravit pravomoci pracovníků SBS tak, aby nebyly totožné s obecnými právy běžného občana, ale aby byl pracovník SBS v určitých situacích oprávněn zasahovat, aniž by se obával postihu ze strany orgánů činných v trestním řízení. Rovněž v této souvislosti zmiňuje, podobně jako respondentka, skutečnost, že je nutné klást v takovém případě i důraz na kvality, vzdělání a výběr pracovníků SBS. S tím se lze ztotožnit, neboť s větším množstvím pravomocí by každopádně měla na druhé straně přicházet i určitá pravidla a omezení pro zaměstnance SBS, aby pokud možno nedocházelo ke zneužití jejich pravomocí, ani k protiprávnímu jednání pracovníků SBS.

- **Otázka:** Je nějaké řešení pro prolomení strachu ze zneužití práv, které využívají bezpečnostní složky státu?

por. Bc. Marta Doležalová: „zneužít může dnes kdokoli a cokoli to není jen o tom. Problém bych viděla v současné době hlavně v personálním obsazení pracovníků, a jaké je jim poskytnuto mzdové ohodnocení. To je "bolest" dle mého názoru všech bezpečnostních agentur. Pokud bude bezpečnostní firma přijímat pracovníky, kteří jsou tzv. z ulice a nemají o práci BS skutečně žádné představy a ani znalosti je těžké s nimi pracovat. Bylo by třeba je řádně proškolit, vycvičit a seznámit s právními regulacemi našeho státu. Některé bezpečnostní firmy se tomuto věnují velice pečlivě, ale jiné jen okrajově. Dále i psychologický profil člověka

⁶⁴ Řízený rozhovor s Ing. Jiřím Nesvadbou.

vstupujícího do bezpečnostních služeb je velice důležitý. Je podstatné vyselektovat agresivní, vznětlivé uchazeče, otázka personálního pohovoru, dotazníku mít erudované personalisty.“⁶⁵

V odpovědi na tuto otázku dotazovaná shrnula další problematické aspekty činnosti SBS, o kterých se rovněž v praxi více či méně často hovoří. Jedná se o problematiku nedostatečné znalosti, absence vzdělávání či nedostatečného prověřování osob, které pracují v SBS. Stejně tak v řadě případů podle policistky v SBS pracují osoby s nevhodným psychologickým profilem, které by v bezpečnostních složkách pracovat skutečně neměli. S tím pak souvisí i skutečnost, na rozdíl od velmi tvrdého přijímacího procesu u Policie ČR, že je na pozici pracovníka SBS dnes přijat téměř každý člověk, není zde příliš mnoho požadavků, což je dáno mimo jiné i relativně nízkým ohodnocením jejich práce. S neznalostí, nevhodným psychologickým profilem, neschopností se ovládat, dodržovat pravidla, apod. pak samozřejmě stoupá i možnost zneužití oprávnění, kterých pracovníci SBS mnoho nemají, resp. mají jen ta samá oprávnění, která má každý občan a která jsou vesměs určena pro řešení krajních situací. Tudíž hranice mezi zneužitím a oprávněným využitím určitého právního institutu může být leckdy velice tenká.

Lze se však ztotožnit s názorem por. Bc. Marty Doležalové, že ke zneužití ze strany jednotlivce může dojít prakticky vždy, nicméně problému je potřeba systémově předcházet, obdobně jako zmínila respondentka např. eliminaci jedinců z psychologického hlediska nevhodných, což by mohlo být zajištěno ve formě psychotestů, dále uvedla rovněž nutnost klást důraz na vzdělávání pracovníků SBS a jejich seznámení s veškerými právními předpisy. Pro takové systémové řešení je pak opět podmínkou právní úprava, která bude činnost SBS jasně a přesně regulovat.

Ing. Jiří Nesvadba: *„zcela zamezit zneužití oprávnění ze strany jednotlivce – pracovníka SBS podle mého názoru není možné. I v případě velmi přísného výběru pracovníků SBS může dojít k situaci, kdy konkrétní jednotlivce zneužije svoji pravomoc, to se stává prakticky ve všech profesích, nejen u SBS, stává se to i v řadách policie. Je však cílem právní úpravy a státních kontrolních mechanismů, aby tato pravděpodobnost byla minimalizována.*“⁶⁶

Dotazovaný tedy v zásadě sdílí názor s respondentkou. Oba odborníci se shodli na tom, že ke zneužití může dojít vždy, nicméně je potřeba systém nastavit tak, aby se zneužití pokud možno systematicky předcházelo a docházelo k němu minimálně. Zde by bylo možné dodat, že určitým řešením by mohlo být zavedení sankčních mechanismů, pokud budou mít SBS více pravomocí,

⁶⁵ Řízený rozhovor s emeritní policejní komisařkou por. Bc. Martou Doležalovou.

⁶⁶ Řízený rozhovor s Ing. Jiřím Nesvadbou.

měly by být v případě jejich porušování, rovněž přísněji postihováni než běžný občan. To však ani jeden z respondentů v rozhovoru nezmínil.

- **Otázka:** Co si myslíte o současné snaze pana ministra vnitra zregulovat práci bezpečnostních firem?

por. Bc. Marta Doležalová: „*v jádru s ním souhlasím, bude to docela průlomová legislativa, např.: místo koncese bude licence na dobu 10 let a líbí se mi i postoj odkrytí vlastníků firem. U některých firem skutečně nevíte kdo je vlastníkem. Bude jednodušší i postihnou konkrétně právní osobu za porušení zákona a to nejen odnětí licence.*“⁶⁷

Zde policistka vyjádřila v zásadě souhlasné stanovisko s navrženou snahou o reformu legislativy směřující k přesnější, komplexnější a efektivnější úpravě činnosti SBS, která by měla přispět k větší kontrole trhu se soukromými bezpečnostními službami. Zde se lze ztotožnit s názorem, že legislativa, která by do jisté míry zajistila kontrolu nad těmito službami (např. nutnost obnovit licenci po 10 letech, čímž by bylo nutné konkrétní subjekt – SBS opětovně prověřit a v případě zjištění závažných problémů licenci neudělit), by přispěla k tomu, že by na trhu s bezpečnostními službami byly subjekty více pod kontrolou státu, čímž by jim na druhou stranu bylo možné přiznat i více pravomocí, neboť by zde bylo menší riziko jejich zneužití.

Ing. Jiří Nesvadba: „*osobně se domnívám, že přijmout zákon o SBS a nastavit určitá pravidla je nezbytné, nicméně se domnívám, že řešení pana ministra má celou řadu nedostatků, které by bylo vhodné odstranit. Kupříkladu licence, která by měla být udělována jen na 10 let, by při současném počtu subjektů na poli soukromé bezpečnosti v ČR patrně znamenala velké administrativní zatížení jednotlivých SBS, ale i státu.*“⁶⁸

Zde se Ing. Nesvadba ve srovnání s por. Bc. Doležalovou vyjadřuje k aktivitám ministra vnitra v oblasti SBS výrazně kritičtěji. To je pochopitelné s ohledem na skutečnost, že Ing. Nesvadba jako odborník z řad SBS a vidí spíše negativa, která jsou pro SBS s navrhovanými změnami spojena, resp. skutečnost, že je s nimi spojena i určitá administrativa a povinnosti. To samo o sobě zaměstnává personální aparát SBS, což pak samozřejmě zvyšuje náklady či odvádí SBS od jejich základní práce. Na druhou stranu ovšem s ohledem na specifickou činnost SBS jsou určité nároky na ní kladené zcela oprávněné a lze očekávat, že by měly být vyšší než u jiného typu služeb, kde jsou i výrazně nižší rizika.

⁶⁷ Řízený rozhovor s emeritní policejní komisařkou por. Bc. Martou Doležalovou.

⁶⁸ Řízený rozhovor s Ing. Jiřím Nesvadbou.

6.1 Shrnutí poznatků stanovených hypotéz

V úvodu praktické části této práce byla položena hypotéza, která zněla „Příslušníci Policie ČR mají na činnost SBS kladný názor a legislativní úprava činnosti SBS vnímají jako dostatečnou.“ Jak vyplývá z odpovědí obou respondentů, nejvíce pak policistky, mají na tuto oblast shodný názor a považují za nezbytné, aby v co nejkratší době existoval samostatný zákon, řešící SBS na trhu. Pravdou je, že i samotné společnosti poskytující bezpečnostní služby na komerční úrovni se mezi sebou velmi zásadním způsobem liší. Policistka tedy zastávala názor, který je mezi odborníky patrně většinový, že je potřeba legislativně upravit určitá pravidla, která řadu požadavků na činnost SBS sjednotí, čímž nebude možné, aby mezi jednotlivými SBS byly natolik velké rozdíly, jako jsou v současné době. I přesto, že se s těmito závěry lze ztotožnit, je však nutno mít na paměti, že se skutečně jednalo o jeden názor, jednoho odborníka, nikoli názor, který by byl vystaven na početném vzorku respondentů z řad Policie ČR. Skutečnost, kterou lze označit za zajímavou je ta, že příslušnice Policie ČR neprojevovala žádný negativní postoj k tomu, že SBS do jisté míry kopírují činnost policie, což by se dalo očekávat, projevila spíše jen znepokojení nad tím, že tato problematika není řádně a dostatečně upravena zákonem. Zhruba obdobný názor projevil i respondent – reprezentant SBS. **Těmito názory se tedy stanovená hypotéza nepotvrdila.**

S výše uvedeným pak souvisí druhá hypotéza, která uvádí, že „Odborníci z řad SBS jsou si relativně dobře vědomi svých práv a povinností, v souvislosti s platnou legislativou“. K tomu se respondent vyjadřuje v rozhovoru, kdy se rozpovídal o velké různorodosti firem na českém trhu s komerční bezpečností, kdy v některých firmách není kladen dostatečný důraz na výběr pracovníků ani na jejich vzdělávání, což pak může vést k tomu, že takový pracovníci z neznalosti překročí svá oprávnění. Podobnou zkušenost potvrdila i respondentka z předchozího rozhovoru por. Bc. Marie Doležalová. **V zásadě lze tuto hypotézu tudíž potvrdit.**

Srovnáme-li první a druhý rozhovor, který byl realizován, dospějeme k závěru, že oba odborníci se v tomto případě názorově téměř shodují – oba zastávají názor, že je potřeba komplexní právní úprava SBS, která by zohlednila specifika tohoto typu služeb, oba odborníci dále uvádějí, že zneužití pravomocí nelze zcela zabránit, ale je nutné nastavit pravidla tak, aby k němu docházelo minimálně, popř. aby bylo postihováno a stejně tak se oba odborníci shodují na tom, že je nutné klást větší důraz na vzdělávání a školení pracovníků SBS stejně jako např. na jejich psychologický profil či reprezentativní vystupování. Na druhou stranu lze mezi názory obou odborníků identifikovat i řadu odlišností, například na reformní snahy ministra vnitra se

dívají každý jinak. Nejzásadnější problémy jsou však chápány podobně a potvrzují i tvrzení uvedené v teoretické části na základě studia odborné literatury.

7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – NÁZOR OBYVATEL ČR NA SBS

Poslední část výzkumu v této práci byla realizována formou dotazníkového šetření mezi občany ČR. Dotazník byl distribuován prostřednictvím sociální sítě Facebook a Twitter a dále s využitím diskuzních fór na internetu. Dotazník byl zadán do systému Survio, kde tak respondent online vybíral z nabízených odpovědí. Celkem se podařilo získat odpovědi od 98 respondentů. Dotazník je uveden v příloze C této práce. Sestával celkem z osmi otázek, rozdělen je na tři části, kdy první část obsahovala tři otázky, které zjišťovaly informace o respondentovi, druhá část se týká tří otázek k informovanosti respondentů o činnosti SBS a třetí část, obsahuje zbylé dvě otázky a věnuje se přímo názoru respondentů na SBS v ČR.

Tato praktická část je postavena na kvantitativní výzkumné metodě, kterou je dotazníkové šetření mezi laickou veřejností. Právě na základě dotazníkového šetření, které je vystavěno na strukturovaném dotazníku, který byl distribuován mnoha různým lidem, různého věku, pohlaví, povolání a zájmů, bude realizován pokus o určité zevšeobecnění, jehož cílem je najít odpověď na hypotetické tvrzení „Občané ČR mají na činnost SBS, kladný názor a jsou obeznámeni s činnostmi SBS.“

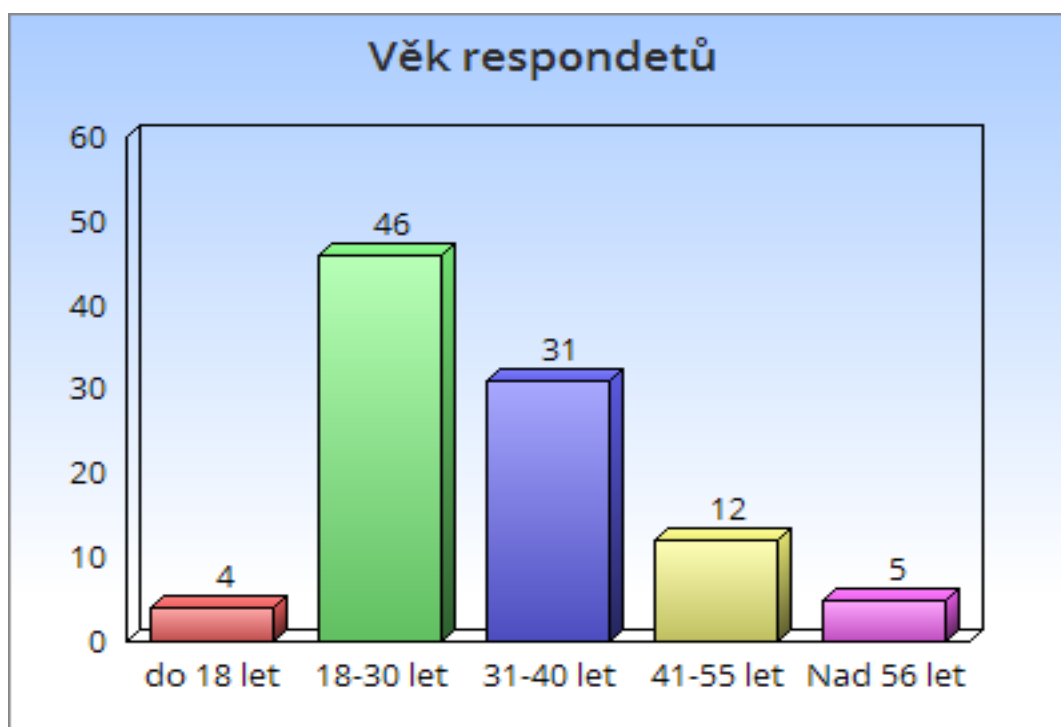
7.1 Údaje o respondentech – výzkumný vzorek

Cílem prvních tří otázek bylo zjistit základní informace o respondentech a dále na základě toho počítat s určitým typem odpovědí. Jak uvedla například i policistka v rozhovoru, ženy např. více sledují vzhled pracovníků SBS a to, jak jsou upraveni, muži se pak více soustředí na jiné otázky. Podobně lze říci, že lidé s vyšším vzděláním mají obvykle větší přehled týkající se problémů a legislativy věc upravující, zatímco lidé s nižším vzděláním mají obvykle o problematice spíše méně znalostí, případně tyto znalosti bývají často zkreslené. Z tohoto důvodu je důležité zjistit, jaký typ respondentů v průzkumu odpovídal.

První tři otázky, které byly v rámci dotazníku respondentům položeny, zjišťovaly pohlaví, věk a vzdělání respondenta. Zde byly zjištěny následující údaje:

Na základě výše uvedených údajů bylo zjištěno, že celých **62 (cca 63 %) respondentů tvořily ženy, muži pak tvořily jen 36 (cca 37 %) respondentů**. Zajímá na této věci je, že o problematiku SBS projeví zájem více ženy než muži.

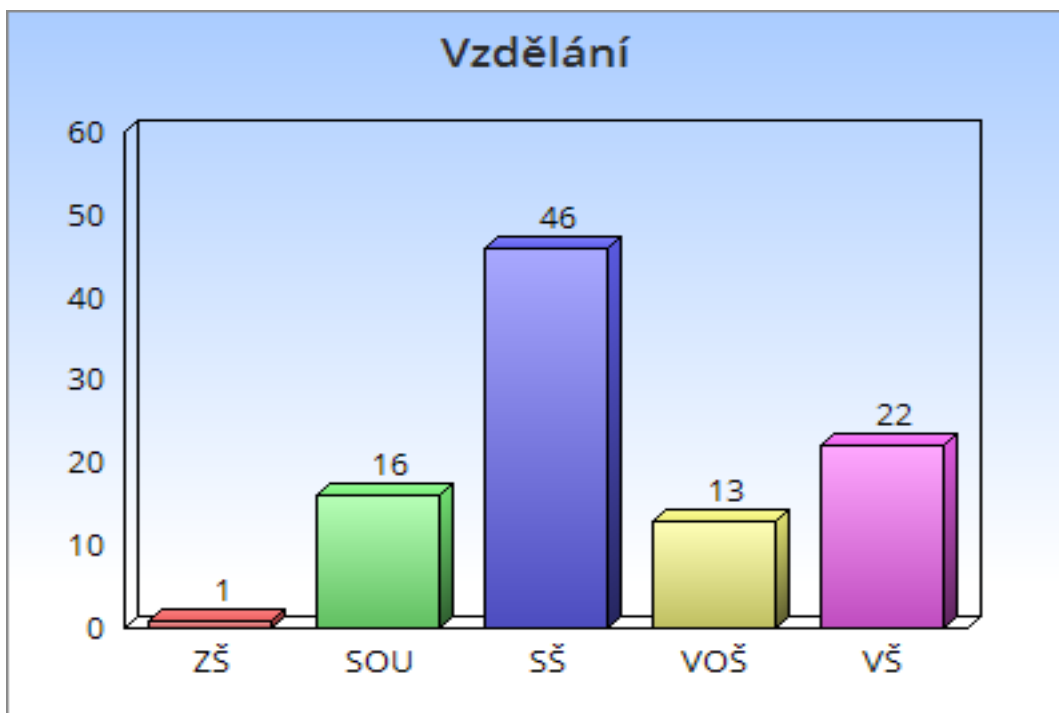
Graf č. 1: Věk respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Téměř polovina 46 (cca 47 %) respondentů byla ve věku mezi 18-30 lety, dalších 31 (cca 32 %) respondentů bylo ve věku mezi 31-40 lety, což znamená, že většina respondentů byla spíše v mladším či středním věku, naopak velmi mladých respondentů do 18 let bylo jen minimum 4 (4 %) a stejně tak respondentů ve věku nad 56 let bylo rovněž jen minimum 5 (cca 6%). To může být dáno zejména tím, že sběr dat probíhal online, což je prostředí, kde se velmi dobře orientují spíše lidé mladšího a středního věku, zatímco pro starší respondenty je často samotná práce s počítačem a případné vyplňování dotazníků online spíše složité.

Graf č. 2: Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Posledním aspektem, který byl zkoumán za účelem vyhodnocení relevantnosti názorů, bylo dosažené vzdělání. Zde se ukázalo, že respondenti byli spíše vzdělanější lidé, neboť 13 respondentů mělo VOŠ a 22 VŠ vzdělání, což je celkem 35 (cca 36 %) dotázaných. Se středním vzděláním tedy SOU, odpovědělo 16 respondentů a úplným středoškolským vzděláním 46 respondentů v součtu tedy zhruba 46 (cca 47 %). Pouze jeden respondent uvedl jako nejvyšší dosažené základní vzdělání. Toto zjištění lze označit jako pozitivní, neboť lze očekávat, že i názory respondentů, kteří mají spíše vyšší vzdělání, budou podloženy všeobecným přehledem.

7.2 Informovanost respondentů o činnosti SBS

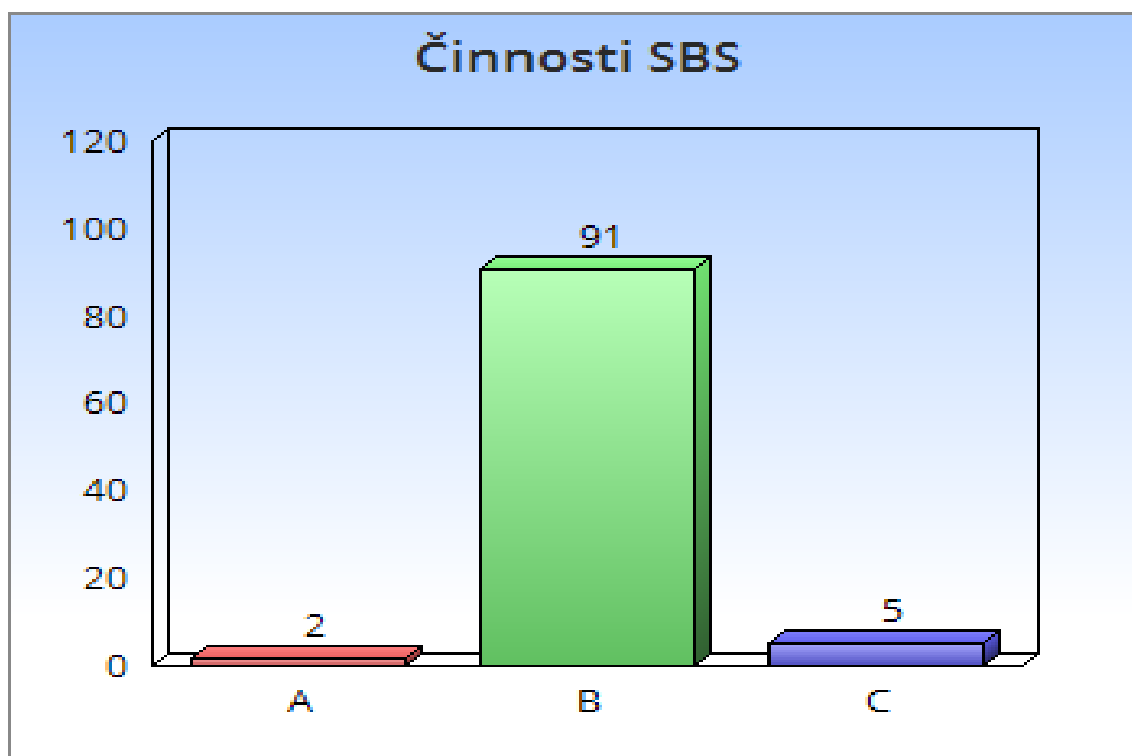
Druhá část dotazníku, která sestávala ze tří otázek, zjišťovala, nakolik jsou respondenti informováni o tom, jaké činnosti vyvíjí pracovníci SBS a jaké mají pravomoci.

V celkovém pořadí čtvrtá otázka (první otázka tohoto bloku) pak zjišťovala, které z nabízených činností by respondent zařadil mezi aktivity SBS. Za účelem zjednodušení průzkumu byly nabídnuty tři různé odpovědi, z nichž pouze jedna byla zcela správná, zbylé dvě uváděly činnosti, které SBS nevyvíjejí. Jednalo se o následující tři možné odpovědi:

- A: Činnost městské policie, soukromých detektivů, hasičů a záchranné služby
- B: Činnost ostrahy v obchodních domech, ostrahy administrativních budov a bytových domů, zajištění bezpečnosti na kulturních a sportovních akcích, činnost soukromých detektivů apod.
- C: Výuka sebeobranu pro veřejnost.

Za správnou odpověď byla považována odpověď za B, tedy: „činnost ostrahy v obchodních domech, ostrahy administrativních budov a bytových domů, zajištění bezpečnosti na kulturních a sportovních akcích, činnost soukromých detektivů apod.“⁶⁹

Graf č. 3: Činnosti SBS

Zdroj: vlastní zpracování

Naprostá většina respondentů 91 (cca 92 %) odpověděla na tuto otázku správně, z čehož je zřejmé, že základní povědomí o činnostech SBS měla většina zúčastněných.

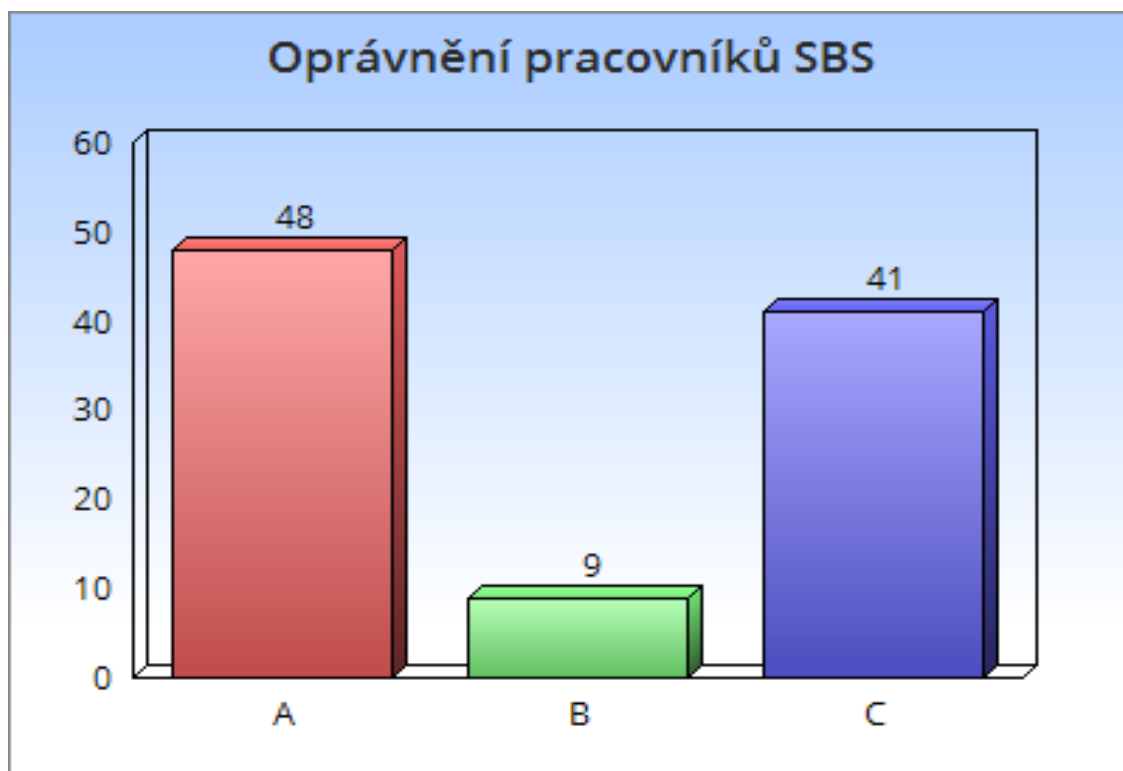
⁶⁹ Dotazník.

Následující otázka pak zjišťovala, jaké mají respondenti povědomí o oprávnění pracovníků SBS. Opět byly navrženy tři možné alternativy odpovědí, které byly následující:

- A: Mají stejná oprávnění jako kterýkoli jiný občan
- B: Mají stejná oprávnění jako policisté
- C: Mají specifická oprávnění náležející pracovníkům SBS (mohou např. prohlížet osobní zavazadla, požadovat prokázání totožnosti apod.)

Správná byla přitom možnost A, tedy: *Mají stejná oprávnění jako kterýkoli jiný občan.*

Graf č. 4: Oprávnění pracovníků SBS

Zdroj: vlastní zpracování

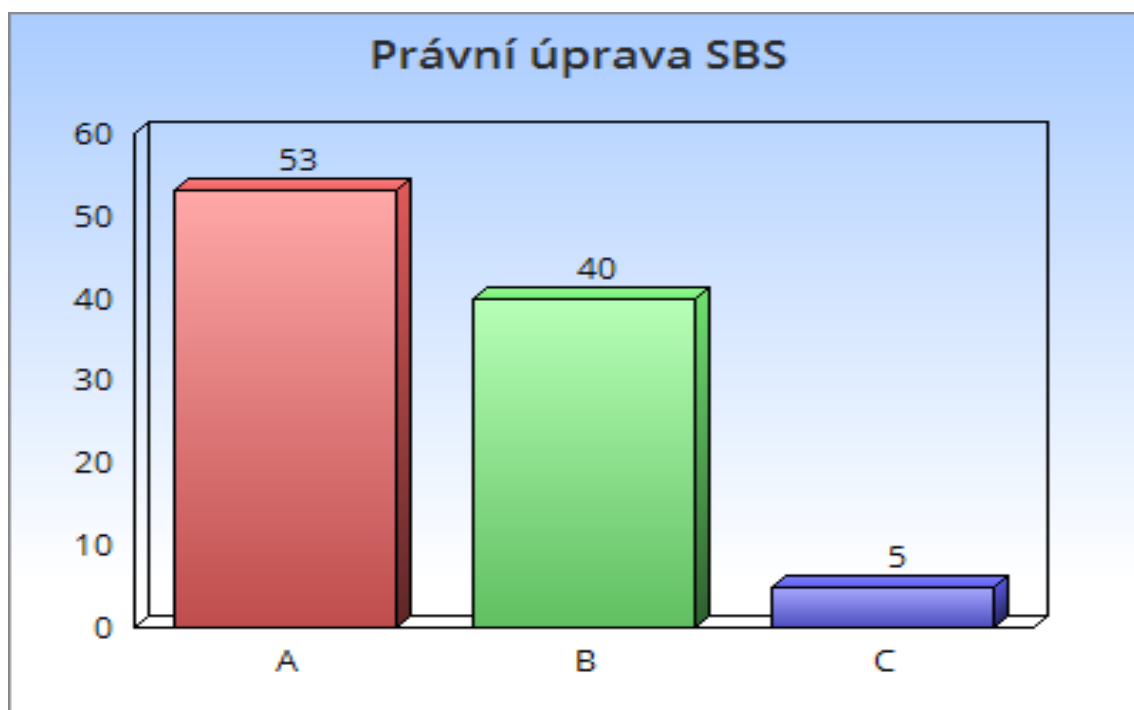
Zde přitom již bylo více nesprávných odpovědí. Pouze 48 respondentů (cca 49 %) odpovědělo správně. Zajímavé bylo, že devět respondentů (cca 10 %) se domnívalo, že pracovníci SBS mají stejná práva jako policie a zbývajících 41 respondentů (cca 41%) nesprávně uvedlo, že pracovníci SBS mají určitá specifická oprávnění.

Následující otázka, která byla poslední otázkou zjišťující znalosti respondentů o SBS, se věnovala právní úpravě. Zjišťovala, zda respondenti vědí, jakým způsobem je v ČR činnost SBS upravena. Opět byly respondentům nabídnuty tři možné odpovědi, z nichž měli zvolit jednu. Nabízené odpovědi byly následující:

- A: SBS mají samostatnou speciální právní úpravu v zákoně o SBS, která upravuje veškeré důležité otázky jejich činnosti
- B: SBS nejsou nijak specificky upraveny, právní úprava je obsažena v celé řadě právních předpisů, mezi které patří např. živnostenský zákon, občanský zákoník či trestní zákon a trestní řád
- C: Jinak

Za správnou byla považována odpověď B: „SBS nejsou nijak specificky upraveny, právní úprava je obsažena v celé řadě právních předpisů, mezi které patří např. živnostenský zákon, občanský zákoník či trestní zákon a trestní řád.“

Graf č. 5: Právní úprava SBS

Zdroj: vlastní zpracování

Stejně jako v předcházející odpovědi i zde byla patrná velká variabilita pohledů na tuto problematiku. Řada respondentů se patrně nechala zmást již dlouhotrvajícími diskusemi o zákoně o SBS, které probíhají i v médiích, neboť nadpoloviční většina 53 respondentů (cca 54 %) se domnívala, že činnost SBS je upravena ve zvláštním zákoně o SBS. Dalších 40 respondentů (cca 41 %) odpovědělo správně. Jen pět respondentů (cca 5 %) uvedlo možnost, že SBS jsou upraveny jinak, než nabízeným způsobem. Z výše uvedeného průzkumu je tudíž zřejmé, že znalosti týkající se zejména právní úpravy a oprávnění pracovníků SBS nejsou u laické veřejnosti, a to ani přes vyšší míru vzdělanosti dotazovaných, příliš dobré.

7.3 Názor občanů na činnost SBS

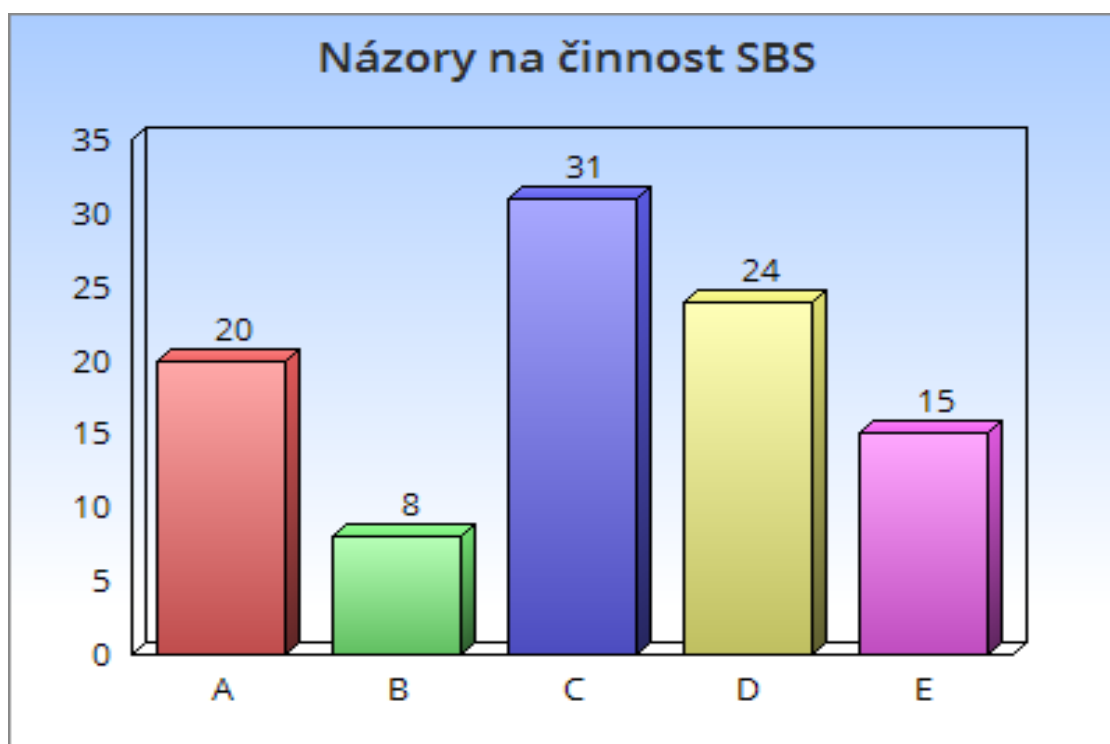
Třetí část dotazníku, která se skládala ze dvou otázek, pak zjišťovala, jaký názor mají respondenti na samotnou činnost SBS. Sedmá otázka (v tomto bloku první) zjišťovala, zda se respondent domnívá, že pracovníci SBS dodržují při výkonu své profese právní předpisy ČR. Na tuto otázku respondenti odpovídali jen „ano“ či „ne“, přičemž se jednalo o subjektivně laděnou otázku, u které nelze říct, že by jedna odpověď byla správnější než druhá. Respondenti měli tudíž za úkol zhodnotit své subjektivní přesvědčení, které leckdy bylo podloženo spíše vlastními zkušenostmi či informacemi, které měl konkrétní respondent k dispozici. Zajímavé je, že **59 respondentů (cca 60 %) uvedlo, že si myslí, že pracovníci SBS právní předpisy při výkonu profese nedodržují**. To je poměrně alarmující zjištění, neboť je pravděpodobné, že řada z respondentů má pro toto tvrzení určité důvody, například vlastní zkušenost nebo to může být velmi časté a ne vždy přesné působení médií. Ačkoli situaci nelze objektivně vyhodnotit, odpovědi byly subjektivní a nebylo v této souvislosti zjišťováno, co respondenty k odpovědi vedlo.

Osmá a zároveň poslední otázka v dotazníku pak zjišťovala, co si respondenti myslí o činnosti SBS jako takové. V tomto případě bylo respondentům nabídnuto celkem pět možností odpovědi, aby bylo možné dostatečně zmapovat různé jejich názory. Nabízeny byly následující odpovědi:

- A: SBS jsou součástí bezpečnostního systému a považují je za nezbytnou součást.
- B: Jejich služby využívám a považuji je za záruku zajištění bezpečnosti.
- C: Nevadí mi, ale jejich služby nepovažuji za nijak zvlášť přínosné.

- D: Vadí mi jejich přístup a chování, ale osobní negativní zkušenost nemám.
- E: Vadí mi, mám s nimi osobní negativní zkušenost.

Graf č. 6: Názory na činnost SBS

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde se názory poměrně liší, přičemž žádná z odpovědí nijak výrazně nepřevažovala. Zajímavé zjištění je, že zatímco 20 respondentů (cca 21 %) považuje SBS za nedílnou součást bezpečnostního systému naší společnosti, 15 dotázaným (cca 16 %) SBS vadí a mají s nimi dle reakcí osobní negativní zkušenost. Podstatě větší část 31 respondentů (cca 32 %) nemá na činnost SBS nijak vyhraněný názor a jejich existence jim nevadí, ale přitom jejich služby nepovažují za nějak zvlášť přínosné. To je možno dávat za vinu nedostatečné mediální osvětě, nebo třeba neexistenci zákona, po kterém volají jak odborníci, tak i samotné SBS.

Tento průzkum měl odpovědět na hypotézu, která zněla „Občané ČR mají na činnost SBS, kladný názor a jsou seznámeny s činnostmi SBS.“ V této souvislosti bylo zjištěno, že cca 59 respondentů (cca 60 %) se domnívá, že SBS nejednají zcela v souladu se zákony ČR, což je alarmujícím zjištěním, které vede i k tomu, že názor respondentů na SBS a jejich činnost není tak pozitivní jak by se očekávalo. Tento názor podporuje i většina respondentů, kteří se

víceméně staví negativně k existenci a chování SBS na trhu. V souhrnu se pak 70 respondentů (cca 71 %) negativně vyjadřuje na adresu SBS v tom směru, že jim její činnost vadí, případně služby SBS nepovažují za nijak zvlášť přínosné nebo mají s nimi osobní negativní zkušenost. **Celkově se tak tato hypotéza nepotvrdila.**

ZÁVĚR

Tvorba bakalářská práce začala v červenci 2014 dohledáváním potřebné odborné literatury a dalších zdrojů. Výběr probíhal, po konzultaci s vedoucím práce, z obsahu městských knihoven, knihovny UJAK a Policejní akademie ČR. Vlastní praktická část započala v polovině října 2014 a byla dokončena v prosinci téhož roku. Následné formální zpracování trvalo do konce února 2015. Cílem bakalářské práce bylo především shrnout informace o službách ochrany osob a majetku, jejich postavení a všeobecném vnímání veřejností. Blíže bylo pak rozvedeno místo a úloha SBS v bezpečnostním systému ČR. Práce rovněž přiblížila právní aspekty činnosti privátních bezpečnostních služeb, jejich formy a metody práce v teorii a praxi. Cíl byl tedy naplněn v mezích možností prostřednictvím jednotlivých kapitol teoretické části a následně byl rovněž doplněn praktickým výzkumem, který byl realizován jak ve formě kvalitativního (řízené rozhovory), tak i ve formě kvantitativního výzkumu (dotazníkové šetření).

Jak již bylo v teoretické části zdůrazněno, v současné době v ČR neexistuje platná právní norma, která by upravovala provozování SBS a obdobné činnosti. Tím se stala posledním státem v rámci evropského společenství, jenž nemá tuto problematiku zákonně vyřešenou. Tento zákon je nezbytný a to vzhledem k velkému potenciálu průmyslu komerční bezpečnosti a hlavně z důvodů obav, že by mohlo dojít k propojení SBS s organizovaným zločinem, tak jak se tomu stalo v sousední Slovenské republice. Ta byla nucena přijmout zákon o soukromých bezpečnostních službách po sérii skandálů, kdy se soukromé bezpečnostní firmy chovaly jako vymahači a své služby vnucovaly klientům nezákonným způsobem. Slovenská republika de facto neměla v přípravě žádnou právní normu zákona o SBS a tak převzala a implementovala s drobnými změnami připravovaný zákon České republiky. Zákon č. 473/2005 Z. z. „O poskytování služeb v oblasti súkromnej bezpečnosti“ je bez větších změn ve Slovenské republice v platnosti již 10 let. Z toho lze usuzovat, že česká předloha zákona o SBS je již po právní stránce připravena a pouze čeká na schválení českou politickou reprezentací. Proč tomu tak doposud není, dává prostor mnoha spekulacím a je dlouho diskutovaným tématem s odbornou i laickou veřejností.

Nemalou měrou na tom mají svůj podíl media, která se touto zásadní otázkou nikterak nezabývají, čímž u mnohé laické veřejnosti vyvolávají nízkou míru informovanosti a zkreslené představy o aktuálním stavu SBS na trhu. Z této práce je patrné, že občané nemají o postavení SBS v rámci bezpečnostního systému ČR potřebné informace, vnímají bezpečnostní společnosti jako něco nepotřebného a neefektivního, případně rizikového. Není se čemu divit, jelikož hovoří-li média o tomto průmyslovém odvětví nebo jeho zaměstnancích, jde většinou o zprávy negativní např. pochybení zaměstnanců SBS při přepravě finanční hotovosti, kdy je patrné

selhání jednotlivců. To je dáno již zmiňovanou absencí zákonných norem na odbornou způsobilost, prověřování pracovníků at' po stránce psychické, ale i fyzické.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BALABÁN, M., STEJSKAL, L.. *Kapitoly o bezpečnosti. 2.*, změn. a dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.

BÁRTA, M. a kol. *Soukromé bezpečnostní služby: obecné pojetí*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. 97 s. ISBN 80-7251-366-4.

BÍLKOVÁ, V. Právní úprava postavení soukromých vojenských a bezpečnostních společností. *Právní rozhledy*. 2012, 13-14. ISSN 1210-6410.

BRABEC, F. A kol. *Soukromé detektivní služby*. Praha: Eurounion spol. s r.o., 1995. 199 s. ISBN 80-85858-16-9.

BUREŠ, O. a kol. *Privatizace bezpečnosti*. Praha: Grada, 2013. 320 s. ISBN 80-247-4601-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-736-7040-2.

IVANKA, J. *Systemizace bezpečnostního průmyslu II*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 86 s. ISBN 978-80-7318-863-4.

KAMENÍK, J. a kol. *Komerční bezpečnost. Soukromá bezpečnostní činnost detektivních kanceláří a bezpečnostních agentur*. Praha: ASPI, a. s., 2007. 338 s. ISBN 978-80-7357-309-6.

KMENT, P. *Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby: Příručka OIM*. Praha: ČK SOMO – Živnostenské společenstvo HK ČR, 2003. ISBN neuvedeno.

KOČAN, Š; SELINGER, P. *Bezpečnostné služby v Slovenskej republike*. 1. vyd. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2013. ISBN 978-80-8054-555-0.

MACEK, P., NOVÁK, F. *Privátní bezpečnostní služby*. Praha: Police History, 2005. 316 s. ISBN 80-86477-21-5.

MACEK, P. UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva. I., Habsburská monarchie (1526-1918)*. Praha: Police History, 1997, ISBN:80-85821-52-4.

NOVÁČKOVÁ, S. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim – od návrhu k účinné právní úpravě. *Trestněprávní revue*. 2012, č. 2. ISSN 1213-5313.

HENDL, J., 2008. *Kvalitativní výzkum: základní metody, teorie a aplikace*. 2. aktualizované vyd. Praga: Portál, ISBN 978-80-7367-485-4.

BUBNÍK, Z., *Detektiv vzpomíná*, Praha: Naše vojsko, 1969, ISBN: 28-028-69

Seznam použitých zahraničních zdrojů

DEMPSEY, J. S., FORST, L.S.. An Introduction to Policing. Belmont: Thomson/Wadsworth, 2009, ISBN 1435480538.

FISCHER, R. J., GREEN, G. *Introduction to Security*. 7th ed. Burlington: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 2004, 527 s. ISBN 0-7506-7600-0.

Seznam použitých internetových zdrojů

Asociace soukromých bezpečnostních služeb ČR (ASBS ČR) [online]. Dostupné z: <http://www.asbs.cz>

Asociace Gremium Alarm [online]. Dostupné z: <http://www.gremiumalarm.cz>

Česká komora detektivních služeb (ČKDS) [online]. BRABEC F. Moderní trendy soukromé detektivní činnosti, Dostupné z: <http://www.ckds.cz/index.php?nid=3729&lid=cs&oid=458845>

HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti; T: 19. 5. 2014. *Hospodářská komora ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: <http://www.komora.cz/pro-podnikani/legislativa-a-normy/pripominkovani-legislativy/nove-materialy-k-pripominkam/47-14-navrh-zakona-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti-t-19-5-2014.aspx>

Komora podniků komerční bezpečnosti České republiky (KPKB) [online]. Dostupné z: <http://www.kpkbcr.cz>

SPÁČIL, L. Bezpečnostní systém ČR a krizový management - I. *Slovenské centrum strategických studií* [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: http://www.scss.sk/dvd_lpp_0384_09_2010/METODICK%C1%20PODPORA%20Z%20INTERNETU/KR%CDZOV%DD%20MANA%8EMENT/Bezpe%E8nostn%ED%20syst%E9m%20C8R%20a%20krizov%FD%20management-I.htm

Security club [online]. Dostupné z: <http://www.securityclub.cz>

Vojenské rozhledy [online]. [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie/soukrome-vojenske-spolecnosti>

iDnes [online]. Jak ohlídat hlídače. Vláda sepíše pravidla pro privátní detektivy. [cit. 2010-06-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/jak-ohlidat-hlidace-vlada-sepise-pravidla-pro-privatni-detektivy-pho-/domaci.aspx?c=A100728_080023_domaci_bar

Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k návrhu zákona o soukromé bezpečnostní činnosti a soukromé bezpečnostní službě a o změně souvisejících zákonů (zveřejněná v systému EKLEP v květnu 2011: Návrh zákona o soukromé bezpečnostní činnosti a soukromé bezpečnostní službě a o změně souvisejících zákonů. *Knihovna připravované legislativy* [online]. Datum autorizace 26. 5. 2011, datum poslední úpravy 31. 7. 2013. Dostupné z: <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf?pid=RACK8H8FPKAS>

Hitlerův výnos uč. 75/1939 Sb., O zřízení protektorátu Böhmen und Mähren z 16. Března 1939 (pro formulaci výnosu posloužila jako vzor údajně protektorátní smlouva mezi Francií a tuniským bejem z roku 1881)

Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 4/2009, Činnost bezpečnostních agentur z pohledu zákona o ochraně osobních údajů, září 2009 [online]. Dostupné z: http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2009_4.pdf

Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů č. 1/2010, Služby soukromých detektivů z pohledu ochrany osobních údajů, duben 2010, aktualizováno srpen 2010 [online].

Služební kynologie u jednotlivých ozbrojených sborů. *CZ Pes* [online]. 2013 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>

VLÁDA ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. Praha: vláda ČR, 2011. Bezpečnostní systém ČR.

Ústavního zákona č. 2/ 1993 Sb., Listiny základních práv a svobod.

Vyhláška federálního ministerstva vnitra.

Zákon č 11/1918 Sb. O zřízení samostatného státu Československého státu z 28. října 1918

Zákon č. 455/1991Sb., o živnostenském podnikání.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

Závěrečná zpráva RIA: Závěrečná část str. 52, Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/lrv/ria/databaze/Revize-Zaverecne-zpravy-RIA-k-NZ-o-soukrome-bezpecnostni-cinnosti.pdf>

SEZNAM ZKRATEK

apod. – a podobně

ASBS - Asociace soukromých bezpečnostních služeb České republiky

atd. – a tak dále

ČR – Česká republika

EPS - Elektronický požární systém

EU - Evropská unie

EZS - Elektronický zabezpečovací systém

FO – Fyzická osoba

GSM - Global System for Mobile Communications, komunikační standard pro mobilní komunikaci

KSČ – Komunistické strana Československa

LAN - Local Area Network, lokální počítačová síť

LM – Lidová milice

LVR - legislativní rady vlády

např. - například

ODS – Občanská demokratická strana (politická strana)

OZ – Občanský zákoník

PCO – Pult centralizované ochrany

PO – Právnícká osoba

popř. - popřípadě

PSN – Poplašný systém hlášení narušení

PTV – Průmyslová televize, uzavřený televizní okruh

resp. - respektive

SBS - Soukromá bezpečnostní služba

SD - Soukromý detektiv

SNB – Sbor národní bezpečnosti

SR – Slovenská republika

TOP 09 – Tradice, odpovědnost, prosperita (politická strana)

tzv. – takzvaně

UJAK – Universita Jana Amose Komenského Praha

ÚV KSČ - Ústřední výbor Komunistické strany Československa

VV – Věci veřejné (politická strana)

ZOK – Zákon o obchodních korporacích

ZSD – Německá bezpečnostní společnost (Ziviler Sicherheitsdienst)

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obr. 1: Maslowova pyramida lidských potřeb	19
--	----

Seznam grafů

Graf 1: Vzdělání respondentů.....	47
Graf 2: Činnosti SBS	48
Graf 3: Oprávnění pracovníků SBS.....	49
Graf 4: Právní úprava SBS	50
Graf 5: Názor na dodržování právních předpisů ze strany SBS	51
Graf 6: Činnosti SBS	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Rozhovor s policistou na téma SBS v ČR	I
Příloha B – Rozhovor s odborníkem SBS	III
Příloha C – Dotazník.....	VI

PŘÍLOHY

Příloha A – Rozhovor s policistou na téma SBS v ČR

Poskytl: Emeritní Policejní komisař, por. Bc. Marta Doležalová, Služba kriminální policie a vyšetřování Odbor obecné kriminality

1) Jaký máte názor na působení bezpečnostních agentur nebo soukromých bezpečnostních služeb v ČR v současné době?

Bezpečnostní agentury jsou po mnoho let, jakož i dnes nedílnou součástí ochrany a ostrahy osob a majetku, dálková ostraha PCO, recepční služby, služby na vrátnici, zabezpečení sportovních nebo jiných společenských akcí, přeprava finančních hotovostí, detektivní služby dále zabezpečení požární ochrany a to bychom mohli jmenovat další a další služby co zajišťují. Ve zkratce lze říci, že zajišťují služby, které kopírují v jistých ohledech práci policie ČR. A zde je tzv.: kámen úrazu. Dle mého názoru chybí dosud stále zákonná norma, která by jasně ohraničila působnost těchto služeb.

2) Jakou máte představu o úpravách či zákonných normách, které mají tuto působnost zajistit?

Je to prostě dneska v podstatě nejsou dané jasné limity, právní regule, dle kterých se má pracovník BS řídit. On např. zajišťuje ostrahu obchodu, ale má stejná práva jako, kterýkoliv občan a je čistě na zloději, když k takové skutečnosti dojde, jestli zůstane na místě do příjezdu hlídky PČR nebo odejde. Pracovník BS když takového občana zadrží, omezuje jej na jeho právech a svobodě a tudíž on se v tu chvíli dle litery zákona dopouští protiprávního jednání. V dané situaci je poté na hlídce PČR jak zareaguje, buď si převezme pachatele a řeší jen jeho skutek anebo bude řešit i protiprávní jednání pracovníka BS. Tak a jsme v patové situaci, kterou mohou vyřešit jen zákonné úpravy dané konkrétně pro bezpečnostní služby a agentury. Samotná otázka omezení na právech a svobodě občanů je ožehavé téma a oprávněně se všichni bojí zneužití tohoto institutu.

3) Je nějaké řešení pro prolomení strachu ze zneužití práv, které využívají bezpečnostní složky státu?

Zneužit může dnes kdokoliv a cokoliv to není jen o tom. Problém bych viděla v současné době hlavně v personálním obsazení pracovníků, a jaké je jim poskytnuto mzdové ohodnocení. To je "bolest" dle mého názoru všech bezpečnostních agentur. Pokud bude bezpečnostní firma přijímat pracovníky, kteří jsou tzv. z ulice a nemají o práci BS skutečně žádné představy a ani znalosti je těžké s nimi pracovat. Bylo by třeba je řádně proškolit, vycvičit a seznámit s právními regulemi našeho státu. Některé bezpečnostní firmy se tomuto věnují velice pečlivě, ale jiné jen okrajově. Dále i psychologický profil člověka vstupujícího do bezpečnostních služeb je velice důležitý. Je podstatné vyselektovat agresivní, vznětlivé uchazeče, otázka personálního pohovoru, dotazníku mít erudované personalisty.

4) Co si myslíte o současné snaze pana ministra vnitra zregulovat práci bezpečnostních firem?

V jádru s ním souhlasím, bude to docela průlomová legislativa, např.: místo koncese bude licence na dobu 10 let a líbí se mi i postoj odkrytí vlastníků firem. U některých firem skutečně nevíte kdo je vlastníkem. Bude jednodušší i postihnou konkrétně právní osobu za porušení zákona a to nejen odnětí licence.

5) Co říci na závěr?

Jsem příznivcem této změny a myslím si, že to bude ve prospěch nás všech. Tyto služby, i když někteří lidé nad nimi ohrnují nos, jsou velice náročné nejen po fyzické, ale i psychické stránce a tak by se k nim mělo přistupovat. Je tedy čistě jen na jednotlivých zástupcích firem, jak k tomu budou přistupovat, ale musí si uvědomovat, že každý jejich pracovník i ten který provádí „jen“, ostrahu obchodu reprezentuje danou firmu. A já jako nestranný pozorovatel (potencionální klient), zvolím, jestli si danou službu koupím či ne. Ženy si např.: všimnou celkové úpravy konkrétního člověka - ostrahy. Proč? Protože pakliže mu má být dána důvěra v ochranu čehokoliv, chce mít pocit, že je chráněna inteligentní, fyzicky zdatnou osobou. Neb šaty dělají člověka a péče o sebe je i v tomto odvětví důležitá. To jsme ovšem sklouzli k jiné sféře, i když dle mého mínění též podstatné. Zkrátka investice do osob, které již pracují či chtějí pracovat v bezpečnostních sférách, se ne vždy vyplatí.

Příloha B – Rozhovor s odborníkem SBS

Poskytl: Ing. Jiří Nesvadba, člen kontrolní a rozhodčí komise Českého klubu bezpečnostních služeb o. s.

1) Jaký máte názor na působení bezpečnostních agentur nebo soukromých bezpečnostních služeb v ČR v současné době?

Domnívám se, že činnost SBS v České republice je v současné době nezbytná. SBS jsou významnou složkou bezpečnostního systému, což je zřejmé i ze skutečnosti, že s pracovníky SBS se lze setkat téměř všude – v obchodních domech, v bankovních ústavech, při pořádání sportovních či kulturních akcí, v administrativních budovách, v obytných domech, ale také i když méně často např. v podobě soukromých detektivů apod. V současné době je tak poměrně obtížné si představit řadu běžných situací bez SBS prakticky nelze představit.

2) Jakou máte představu o úpravách či zákonných normách, které mají tuto působnost zajistit?

Jednoznačně se domnívám, že je nutné přijmout zákon o SBS, který poskytne SBS jednak určitá oprávnění, která jim umožní vykonávat řádně svoji profesi, neboť v současnosti mají pracovníci SBS stejná práva jako kdokoli jiný a využívají obvykle právní instituty, které jsou určeny pro řešení krajních situací. Např. v případě využití nutné obrany či krajní nouze hrozí velmi snadno tzv. překročení tohoto institutu, kdy najednou pracovník SBS, který byl původně napaden občanem či dokonce často třeba zlodějem v obchodním domě, může být trestně postihován. Z tohoto důvodu by měla být právní úprava jasná a přesná a stanovit, co je v pořádku a v souladu se zákonem, a co už nikoliv. Na druhou stranu je zřejmé, že je rovněž potřeba regulovat činnost SBS i směrem k tomu, aby pracovníci SBS byli řádně proškoleni a měli určité osobní kvality a určité vzdělání, není možné, aby pracovníkem SBS mohl být každý druhý občan ČR. Práce pracovníka SBS je náročná jak po psychické, tak po fyzické stránce a tomu musí být přizpůsobena i pravidla pro výběr pracovníků a jejich následné proškolení.

3) Je nějaké řešení pro prolomení strachu ze zneužití práv, které využívají bezpečnostní složky státu?

Zcela zamezit zneužití oprávnění ze strany jednotlivce – pracovníka SBS podle mého názoru není možné. I v případě velmi přísného výběru pracovníků SBS může dojít k situaci, kdy konkrétní jednotlivec zneužije svoji pravomoc, to se stává prakticky ve všech profesích, nejen u SBS, stává se to i v řadách policie. Je však cílem právní úpravy a státních kontrolních mechanismů, aby tato pravděpodobnost byla minimalizována.

4) Co si myslíte o současné snaze pana ministra vnitra zregulovat práci bezpečnostních firem?

Osobně se domnívám, že přijmout zákon o SBS a nastavit určitá pravidla je nezbytné, nicméně se domnívám, že řešení pana ministra má celou řadu nedostatků, které by bylo vhodné odstranit. Kupříkladu licence, která by měla být udělována jen na 10 let, by při současném počtu subjektů na poli soukromé bezpečnosti v ČR patrně znamenala velké administrativní zatížení jednotlivých SBS, ale i státu.

5) Co říci na závěr?

Za největší problém současné činnosti SBS považuji skutečnost, že vedle solidních firem, které v oboru působí, se vyskytují i firmy méně solidní, které nekladou dostatečný důraz na výběr pracovníků ani na jejich kvality, což pak vede k tomu, že veřejnost se někdy v důsledku negativní zkušenosti s méně solidní firmou, dívá obecně na pracovníky SBS negativně. Jako všude však existují kvalitní a méně kvalitní poskytovatelé služeb, nelze tudíž všechny „házet do jednoho pytle.“

Příloha C - Dotazník

Dobrý den, jsem studentem vysoké školy a aktuálně zpracovávám bakalářskou práci na téma „, soukromé bezpečnostní služby jako součást bezpečnostního systému ČR.“ Pro účely mé bakalářské práce bych Vás rád požádal o cca 3-4 minuty Vašeho času a vyplnění následujícího dotazníku, který zjišťuje, jaký názor mají občané ČR na činnost SBS. Veškeré Vaše odpovědi jsou zcela anonymní a budou použity pouze v mé bakalářské práci.

Předem děkuji za Váš čas a vyplnění dotazníku!

1) Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

2) Jaký je Váš věk?

- Do 18 let
- 18-30 let
- 31-40 let
- 41-55 let
- Nad 56 let

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Vyučen/a
- Středoškolské
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4) Které činnosti patří mezi činnosti SBS?

- A: Činnost městské policie, soukromých detektivů, hasičů a záchranné služby
- B: Činnost ostrahy v obchodních domech, ostrahy administrativních budov a bytových domů, zajištění bezpečnosti na kulturních a sportovních akcích, činnost soukromých detektivů apod.
- C: Výuka sebeobrany pro veřejnost.

5) Jaká oprávnění mají podle Vás pracovníci SBS za účelem zajištění bezpečnosti a dalších aktivit souvisejících s jejich profesí?

- A: Mají stejná oprávnění jako kterýkoli jiný občan
- B: Mají stejná oprávnění jako policisté
- C: Mají specifická oprávnění náležející pracovníkům SBS (mohou např. prohlížet osobní zavazadla, požadovat prokázání totožnosti apod.)

6) Jakým způsobem je v ČR právně upravena činnost SBS?

- A: SBS mají samostatnou speciální právní úpravu v zákoně o SBS, která upravuje veškeré důležité otázky jejich činnosti
- B: SBS nejsou nijak specificky upraveny, právní úprava je obsažena v celé řadě právních předpisů, mezi které patří např. živnostenský zákon, občanský zákoník či trestní zákon a trestní řád
- C: Jinak

7) Domníváte se, že pracovníci SBS dodržují při výkonu své profese dostatečně právní předpisy ČR?

- Ano
- Ne

8) Co si myslíte o činnosti SBS v ČR?

- A: SBS jsou součástí bezpečnostního systému a považuji je za nezbytnou součást.
- B: Jejich služby využívám a považuji je za záruku zajištění bezpečnosti.
- C: Nevadí mi, ale jejich služby nepovažuji za nijak zvlášť přínosné.
- D: Vadí mi jejich přístup a chování, ale osobní negativní zkušenost nemám.
- E: Vadí mi, mám s nimi osobní negativní zkušenost.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jiří Velebný

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované

Název práce: Soukromé bezpečnostní služby jakou součástí bezpečnostního systému ČR

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 7

Počet titulů českých použitých zdrojů: 15

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 2

Počet internetových zdrojů: 10

Počet ostatních zdrojů: 12

Vedoucí práce: PaedDr. Ing. Jan Zelinka